

Socialförsäkringsbalk

Del 1

*Betänkande av Utredningen om samordning av
socialförsäkringslagarna (SamSol)*

Stockholm 2005

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2005:114

Till statsrådet och chefen för Socialdepartementet

Regeringen beslutade den 13 september 2001 att en särskild utredare skulle tillkallas för att göra en teknisk översyn av lagen (1962:381) om allmän försäkring och andra författningar på socialförsäkringsområdet.

Som särskild utredare förordnade dåvarande statsrådet Ingela Thalén den 10 oktober 2001 kammarrättslagmannen Lars-Göran Hessmark.

Som sakkunniga har varit förordnade:

chefsjuristen Astrid Christiernsson, Försäkringskassan,
ämnesrådet Elisabeth Lane, Socialdepartementet,
enhetschefen Eva Nordqvist, Försäkringskassan,
ämnesrådet Kjell Rempler, Socialdepartementet, och
departementsrådet Bengt Sibbmark, Socialdepartementet.

Som experter har varit förordnade:

enhetschefen Annette Bäcklund, Försäkringskassan,
språkexperten Anne-Marie Hasselrot, Justitiedepartementet,
f.d. regeringsrådet Bodil Hulgaard, Malmö, och
avdelningschefen Helen Stoye, Premiepensionsmyndigheten.

Som sakkunnig resp. expert under ett grundläggande skede har i tidigare befattningar även deltagit:

departementsrådet Marianne Jenryd, och
hovrättsrådet Hans Nyman.

Som sekreterare har tjänstgjort:
hovrättsassessorn Bo-Göran Ohlsson, och
kammarrättsassessorn Petrus Tired.

Bodil Hulgaard har i utredningens slutskede tjänstgjort på deltid i sekretariatet.

Utredningen har antagit namnet Utredningen om samordning av socialförsäkringslagarna (SamSol).

SamSol överlämnar härmed betänkandet Socialförsäkringsbalk (SOU 2005:114). Betänkandet är skrivet i vi-form, eftersom de sakkunniga och experterna instämmer i de förslag som lämnas.

Uppdraget är därmed slutfört.

Jönköping i december 2005

Lars-Göran Hessmark

Bo-Göran Ohlsson
Petrus Tired
Bodil Hulgaard

Innehåll

Del 1

Förkortningar	25
Sammanfattning	29
Summary.....	35
Författningsförslag.....	41
1 Förslag till socialförsäkringsbalk	41
AVD. A ÖVERGRIPANDE BESTÄMMELSER	41
I Inledande bestämmelser, definitioner och förklaringar.....	41
1 kap. Innehåll m.m.....	41
2 kap. Allmänna bestämmelser, definitioner och för- klaringar	42
II Socialförsäkringsskyddet	45
3 kap. Innehåll	45
4 kap. Allmänna bestämmelser om försäkringsskyddet.....	46
5 kap. Bosättningsbaserade förmåner.....	47
6 kap. Arbetsbaserade förmåner	51
7 kap. Övriga förmåner	57
AVD. B FAMILJEFÖRMÅNER	61
I Inledande bestämmelser	61
1 kap. Innehåll, definitioner och förklaringar.....	61
II Gravitetstänning och föräldrapenningsförmåner.....	62
2 kap. Innehåll	62

3 kap. Graviditetspenning	62
4 kap. Allmänna bestämmelser om föräldrapennings- förmåner	64
5 kap. Föräldrapenning.....	67
6 kap. Tillfällig föräldrapenning.....	77
III Barnbidrag	85
7 kap. Innehåll.....	85
8 kap. Rätten till barnbidrag.....	86
9 kap. Vem får barnbidraget?	88
IV Underhållsstöd	91
10 kap. Innehåll, definitioner och förklaringar	91
11 kap. Underhållsstödet	92
12 kap. Bidragsskyldigas betalningsskyldighet mot Försäkringskassan.....	99
V Särskilda familjeförmåner	107
13 kap. Innehåll.....	107
14 kap. Adoptionsbidrag	107
15 kap. Vårdbidrag.....	108
 AVD. C FÖRMÅNER VID SJUKDOM ELLER ARBETSSKADA	 113
I Inledande bestämmelser	113
1 kap. Innehåll, definitioner och förklaringar	113
II Sjuklön.....	114
2 kap. Innehåll.....	114
3 kap. Allmänna bestämmelser om sjuklön.....	114
4 kap. Särskilda bestämmelser om sjuklön	120
III Sjukpenning m.m.	122
5 kap. Innehåll och inledande bestämmelser.....	122
6 kap. Allmänna bestämmelser om sjukpenning- grundande inkomst.....	123
7 kap. Bestämmande och behållande av sjukpenning- grundande inkomst.....	130
8 kap. Allmänna bestämmelser om sjukpenning	136
9 kap. Beräkning av sjukpenning	146
10 kap. Frivillig sjukpenningförsäkring.....	151

IV Rehabilitering och rehabiliteringsersättning.....	153
11 kap. Innehåll och inledande bestämmelser	153
12 kap. Rehabilitering	153
13 kap. Rehabiliteringsersättning	157
V Sjukersättning och aktivitetsersättning	161
14 kap. Innehåll	161
15 kap. Allmänna bestämmelser om sjukersättning och aktivitetsersättning	161
16 kap. Inkomstrelaterad sjukersättning och inkomst- relaterad aktivitetsersättning	166
17 kap. Sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning	169
18 kap. Gemensamma bestämmelser om sjukersätt- ning och aktivitetsersättning	174
VI Förmåner vid arbetsskada m.m.....	180
19 kap. Innehåll	180
20 kap. Allmänna bestämmelser om arbetsskada	180
21 kap. Ersättning vid sjukdom	182
22 kap. Ersättning vid bestående nedsättning av arbetsförmågan	184
23 kap. Särskilda bestämmelser om arbetsskade- ersättning och handläggning.....	189
24 kap. Statligt personskadeskydd	192
25 kap. Krigsskadeersättning till sjömän	196
VII Särskilda förmåner vid smitta, sjukdom eller skada.....	197
26 kap. Innehåll	197
27 kap. Smittbärarersättning.....	198
28 kap. Närståendepenning	202
29 kap. Ledighet för vård av närstående.....	205
AVD. D SÄRSKILDA FÖRMÅNER VID FUNKTIONSHINDER.....	209
1 kap. Inledande bestämmelser.....	209
2 kap. Handikappersättning.....	210
3 kap. Assistansersättning.....	213
4 kap. Bilstöd	217

AVD. E FÖRMÅNER VID ÅLDERDOM	223
I Inledande bestämmelser	223
1 kap. Innehåll, definitioner och förklaringar	223
II Övergripande bestämmelser om allmän ålderspension	224
2 kap. Innehåll.....	224
3 kap. Allmänna bestämmelser om allmän ålderspension	224
4 kap. Uttag av allmän ålderspension, m.m.....	226
III Inkomstgrundad ålderspension	228
5 kap. Innehåll och definitioner.....	228
6 kap. Allmänna bestämmelser om inkomstgrundad ålderspension.....	229
7 kap. Pensionsgrundande inkomst.....	234
8 kap. Pensionsgrundande belopp	244
9 kap. Pensionsrätt och pensionspoäng	256
10 kap. Inkomstpension	262
11 kap. Tilläggspension	271
12 kap. Premiepension.....	277
IV Garantipension	287
13 kap. Innehåll och inledande bestämmelser.....	287
14 kap. Garantipension för den som är född 1937 eller tidigare.....	288
15 kap. Garantipension för den som är född 1938 eller senare	294
V Vissa gemensamma bestämmelser om allmän ålderspension	299
16 kap. Innehåll.....	299
17 kap. Samordning av allmän ålderspension och yrkesskadelivränta.....	299
18 kap. Ändring av beräkningsunderlag för allmän ålderspension.....	302
19 kap. Utbetalning av allmän ålderspension	303
VI Särskilda förmåner vid ålderdom	304
20 kap. Innehåll.....	304
21 kap. Särskilt pensionstillägg	304
22 kap. Äldreförsörjningsstöd	308

AVD. F FÖRMÅNER TILL EFTERLEVANDE.....	313
I Inledande bestämmelser	313
1 kap. Innehåll, definitioner och förklaringar.....	313
II Efterlevandepension och efterlevandestöd.....	314
2 kap. Innehåll	314
3 kap. Allmänna bestämmelser om efterlevandepension och efterlevandestöd	314
4 kap. Barnpension	318
5 kap. Efterlevandestöd.....	321
6 kap. Omställningspension	322
7 kap. Garantipension till omställningspension	324
8 kap. Beräkningsunderlag för inkomstgrundad efterlevandepension	327
9 kap. Änkepension.....	333
10 kap. Beräkning av änkepension.....	336
11 kap. Garantipension till änkepension.....	341
12 kap. Vissa gemensamma bestämmelser om efterlevandepension och efterlevandestöd.....	346
III Efterlevandeförmåner från arbetskadeförsäkringen m.m.....	350
13 kap. Innehåll	350
14 kap. Allmänna bestämmelser om arbetskadeförsäkring m.m. vid dödsfall	350
15 kap. Efterlevandelivränta.....	351
IV Efterlevandeskydd i form av premiepension.....	355
16 kap. Innehåll och inledande bestämmelser	355
17 kap. Efterlevandeskydd före pensionstiden.....	356
18 kap. Efterlevandeskydd under pensionstiden	359
19 kap. Vissa gemensamma bestämmelser om premiepension till efterlevande	361
AVD. G BOSTADSSTÖD	363
I Inledande bestämmelser	363
1 kap. Innehåll, definitioner och förklaringar.....	363
II Bostadsbidrag	363
2 kap. Innehåll	363
3 kap. Allmänna bestämmelser om bostadsbidrag	364
4 kap. Rätten till bostadsbidrag	365

5 kap. Beräkning av bostadsbidrag.....	368
6 kap. Särskilda handläggningsregler för bostadsbidrag...	374
III Bostadstillägg	376
7 kap. Innehåll.....	376
8 kap. Allmänna bestämmelser om bostadstillägg.....	377
9 kap. Rätten till bostadstillägg.....	378
10 kap. Beräkning av bostadstillägg.....	380
11 kap. Särskilda handläggningsregler för bostads- tillägg	386
 AVD. H VISSA GEMENSAMMA BESTÄMMELSER.....	 389
I Inledande bestämmelser	389
1 kap. Innehåll.....	389
II Gemensamma bestämmelser om förmåner m.m.....	389
2 kap. Innehåll.....	389
3 kap. Förmåner vid intagning i anstalt eller vård på institution m.m.	389
4 kap. Andra gemensamma bestämmelser om för- måner	397
5 kap. Återkrav.....	401
III Gemensamma bestämmelser om handläggning m.m.....	405
6 kap. Innehåll m.m.	405
7 kap. Handläggning av ärenden.....	405
8 kap. Självbetjäningstjänster via Internet.....	417
9 kap. Om beslut.....	419
10 kap. Ändring, omprövning och överklagande av beslut	421
11 kap. Behandling av personuppgifter	431
12 kap. Straffbestämmelser	439
IV Vissa organisatoriska bestämmelser.....	440
13 kap. Innehåll.....	440
14 kap. Försäkringsdelegation, socialförsäkrings- nämnd och allmänt ombud.....	441
15 kap. Socialförsäkringen under krig och krigsfara	443

2	Förslag till lag om införande av socialförsäkringsbalken.....	447
	1 kap. Allmänna bestämmelser	447
	2 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning A.....	449
	3 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning B.....	453
	4 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning C	454
	5 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning D	461
	6 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning E.....	462
	7 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning F	469
	8 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning G	481
	9 kap. Övergångsbestämmelser till avdelning H.....	482
3	Förslag till lag (2007:000) om statlig ersättning för sjukvård m.m.	487
1	Utredningens uppdrag och arbete	493
1.1	Uppdraget.....	493
1.2	Utredningsarbetet.....	497
1.3	Behov av uppföljande utredningsarbete	499
2	Utgångspunkter och allmänna överväganden...501	
2.1	Några tidigare utredningar och överväganden om socialförsäkringslagstiftningen	501
2.2	Gällande ordning i några andra EES-länder	503
	2.2.1 Inledning	503
	2.2.2 Norge.....	503
	2.2.3 Irland	506
	2.2.4 Tyskland.....	507
	2.2.5 Frankrike.....	509
	2.2.6 Förordningarna (EEG) nr 1408/71 och (EG) nr 883/2004	512
2.3	Allmänt om uppdraget och förslaget.....	514
	2.3.1 I huvudsak oförändrat sakligt innehåll i ny lagstiftning	514
	2.3.2 Vissa gemensamma bestämmelser om förmåner och handläggning.....	515
	2.3.3 Ändring, omprövning och överklagande av beslut... ..	517

2.4	Omfattningen av en ny lagstiftning om socialförsäkringen.....	519
2.4.1	Den sakliga omfattningen.....	519
2.4.2	En eller flera lagar?.....	524
2.5	Dispositionen av en gemensam lag, socialförsäkringsbalken.....	531
2.6	Några språkliga frågor.....	535
2.7	Ikraftträdande- och övergångsfrågor.....	537
2.7.1	Ikraftträdandet.....	537
2.7.2	Övergångsbestämmelser.....	538
2.8	Vissa administrativa konsekvenser och kostnader.....	539

Del 2

Förkortningar	565
----------------------------	------------

3 Paragrafregister till och från gällande lagar.....569

3.1	Inledning.....	569
3.2.	Paragrafregister som utgår från gällande lagar.....	573
3.2.1	AFL.....	573
3.2.2	ABBL.....	586
3.2.3	LEF.....	588
3.2.4	LAF.....	588
3.2.5	LSP.....	591
3.2.6	KSL.....	592
3.2.7	LSKK.....	592
3.2.8	FBBL.....	593
3.2.9	LBH.....	593
3.2.10	AKBL.....	594
3.2.11	NVL.....	594
3.2.12	SML.....	596
3.2.13	LSPT.....	597
3.2.14	SjLL.....	597
3.2.15	LASS.....	599
3.2.16	BoL.....	600

3.2.17	USL.....	603
3.2.18	LIP	606
3.2.19	GPL.....	617
3.2.20	HVL.....	620
3.2.21	LISA.....	621
3.2.22	SofL.....	621
3.2.23	EPL	623
3.2.24	BTPL.....	628
3.2.25	ÄfsL	630
3.2.26	PISA.....	631
3.2.27	SIAL.....	632
3.2.28	AOL.....	632
3.3	Paragrafregister som utgår från SFB.....	633
3.3.1	Avdelning A Övergripande bestämmelser	633
3.3.2	Avdelning B Familjeförmåner	635
3.3.3	Avdelning C Förmåner vid sjukdom eller arbetsskada.....	643
3.3.4	Avdelning D Särskilda förmåner vid funktions- hinder	657
3.3.5	Avdelning E Förmåner vid ålderdom	659
3.3.6	Avdelning F Förmåner till efterlevande	671
3.3.7	Avdelning G Bostadsstöd.....	678
3.3.8	Avdelning H Vissa gemensamma bestämmelser....	682
3.4	Paragrafregister som utgår från SEL.....	693
4	Författningskommentar till balken	695
4.1	Inledning.....	695
4.2	Avdelning A Övergripande bestämmelser	695
4.2.1	Inledning.....	695
4.2.2	Underavdelning I Inledande bestämmelser, definitioner och förklaringar	696
4.2.3	Underavdelning II Socialförsäkringsskyddet	701
4.3	Avdelning B Familjeförmåner	706
4.3.1	Inledning.....	706
4.3.2	Underavdelning I Inledande bestämmelser	706
4.3.3	Underavdelning II Graviditetspenning och för- äldrapenningsförmåner	706
4.3.4	Underavdelning III Barnbidrag.....	712

4.3.5	Underavdelning IV Underhållsstöd.....	714
4.3.6	Underavdelning V Särskilda familjeförmåner	715
4.4	Avdelning C Förmåner vid sjukdom eller arbetsskada.....	716
4.4.1	Inledning.....	716
4.4.2	Underavdelning I Inledande bestämmelser.....	717
4.4.3	Underavdelning II Sjuklön.....	717
4.4.4	Underavdelning III Sjukpenning, m.m.....	718
4.4.5	Underavdelning IV Rehabilitering och rehabiliteringsersättning	725
4.4.6	Underavdelning V Sjukersättning och aktivitets- ersättning.....	726
4.4.7	Underavdelning VI Förmåner vid arbetsskada m.m.	727
4.4.8	Underavdelning VII Särskilda förmåner vid smitta, sjukdom eller skada	732
4.5	Avdelning D Särskilda förmåner vid funktionshinder.....	734
4.5.1	Inledning.....	734
4.5.2	Handikappersättning	735
4.5.3	Assistansersättning	735
4.5.4	Bilstöd.....	737
4.6	Avdelning E Förmåner vid ålderdom.....	739
4.6.1	Inledning.....	739
4.6.2	Underavdelning I Inledande bestämmelser.....	740
4.6.3	Underavdelning II Övergripande bestämmelser om allmän ålderspension	741
4.6.4	Underavdelning III Inkomstgrundad ålders- pension.....	741
4.6.5	Underavdelning IV Garantipension.....	746
4.6.6	Underavdelning V Vissa gemensamma bestämmelser om allmän ålderspension.....	747
4.6.7	Övrigt om allmän ålderspension	748
4.6.8	Underavdelning VI Särskilda förmåner vid ålder- dom	748
4.7	Avdelning F Förmåner till efterlevande.....	750
4.7.1	Inledning.....	750
4.7.2	Underavdelning I Inledande bestämmelser.....	751
4.7.3	Underavdelning II Efterlevandepension och efterlevandestöd	751

4.7.4	Underavdelning III Efterlevandeförmåner från arbetskadeförsäkringen m.m.	753
4.7.5	Underavdelning IV Efterlevandeskydd i form av premiepension.....	754
4.8	Avdelning G Bostadsstöd.....	754
4.8.1	Inledning	754
4.8.2	Underavdelning I Inledande bestämmelser	754
4.8.3	Underavdelning II Bostadsbidrag.....	755
4.8.4	Underavdelning III Bostadstillägg	756
4.9	Avdelning H Vissa gemensamma bestämmelser.....	757
4.9.1	Inledning	757
4.9.2	Underavdelning II Gemensamma bestämmelser om förmåner	757
4.9.3	Underavdelning III Gemensamma bestämmelser om handläggning m.m.	762
4.9.4	Underavdelning IV Vissa organisatoriska bestämmelser.....	784
5	Författningskommentar till införandelagen.....	787
6	Författningskommentar till lagen om statlig ersättning för sjukvård m.m.	823

Del 3

Förkortningar	849
7 Författningsförslag 4–104	853
4 Förslag till lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal	853
5 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.....	855
6 Förslag till lag om ändring i föräldrabalken.....	857
7 Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (1957:297).....	862

8	Förslag till lag om ändring i ärvdabalken	863
9	Förslag till lag om ändring i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk.....	865
10	Förslag till lag om ändring i lagen (1966:680) om ändring av vissa underhållsbidrag.....	867
11	Förslag till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.....	869
12	Förslag till lag om ändring i lagen (1967:663) om tillägg till vissa trafiklivräntor	870
13	Förslag till lag om ändring i lagen (1967:919) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor m.m.	871
14	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1967:920) om värdesäkring av yrkesskadelivräntor, som utgår av statsmedel, m.m.	873
15	Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)	875
16	Förslag till lag om ändring i fastighetsbildningslagen (1970:988).....	877
17	Förslag till lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar	878
18	Förslag till lag om ändring i skadeståndslagen (1972:207)	880
19	Förslag till lag om ändring i lagen (1972:262) om understödsföreningar	881
20	Förslag till lag om ändring i lagen (1973:213) om ändring av skadeståndslivräntor.....	882
21	Förslag till lag om ändring i lagen (1973:214) om tillägg till vissa ansvarslivräntor.....	883
22	Förslag till lag om ändring i lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt	884

23	Förslag till lag om ändring i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m.....	886
24	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (1975:1385).....	887
25	Förslag till lag om ändring i trafikskadelagen (1975:1410).....	890
26	Förslag till lag om ändring i lagen (1977:266) om statlig ersättning vid ideell skada m.m.....	892
27	Förslag till lag om ändring i lagen (1977:268) om uppräknning av yrkesskadelivräntor m.m.	894
28	Förslag till lag om ändring i semesterlagen (1977:480).....	896
29	Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1160).....	898
30	Förslag till lag om ändring i brottsskadelagen (1978:413).....	899
31	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	900
32	Förslag till lag om ändring i lagen (1980:424) om åtgärder mot förorening från fartyg.....	903
33	Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken	904
34	Förslag till lag om ändring i lagen (1982:80) om anställningsskydd.....	907
35	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (1982:713).....	909
36	Förslag till lag om ändring i arbetstidslagen (1982:673).....	912
37	Förslag till lag om ändring i lagen (1982:948) om beräkning i pengar av naturaavgifter som tidigare beräknats enligt markegång.....	913

38	Förslag till lag om ändring i tandvårdslagen (1985:125)	914
39	Förslag till lag om ändring i järnvägstrafiklagen (1985:192)	915
40	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:193) om internationell järnvägstrafik	917
41	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:982) om näringsidkares rätt att sälja saker som inte har hämtats	918
42	Förslag till lag om ändring i skollagen (1985:1100) ..	919
43	Förslag till lag om ändring i lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m.	921
44	Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar	923
45	Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)	925
46	Förslag till lag om ändring i arbetsrättsliga beredskapslagen (1987:1262).....	927
47	Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ	928
48	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (1989:529)	929
49	Förslag till lag om ändring i lagen (1989:532) om tillstånd för anställning på fartyg	930
50	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:659) om särskild löneskatt på vissa förvärvsinkomster	931
51	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:419) om resekostnadsersättning vid sjukresor	934
52	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	936

53	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:591) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta artister m.fl.	939
54	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1110) om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor.....	941
55	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1488) om handläggning av vissa ersättningar till den som tjänstgör inom totalförsvaret	942
56	Förslag till lag om ändring i lönegarantilagen (1992:497).....	943
57	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:16) om försäkring mot vissa semesterlönekostnader	944
58	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:320) om byggfelsförsäkring	946
59	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:332) om avgiftsfria sjukvårdsförmåner m.m. för vissa hiv-smittade.....	947
60	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	948
61	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:645) om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal.....	952
62	Förslag till lag om ändring i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.	953
63	Förslag till lag om ändring i lotterilagen (1994:1000).....	954
64	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter.....	955
65	Förslag till lag om ändring i stiftelselagen (1994:1220).....	964

66	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift	966
67	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.....	968
68	Förslag till lag om ändring i föräldraledighetslagen (1995:584)	969
69	Förslag till lag om ändring i årsredovisningslagen (1995:1554)	971
70	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.....	973
71	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:304) om arvode m.m. till Sveriges företrädare i Europaparlamentet	975
72	Förslag till lag om ändring i patientskadelagen (1996:799)	983
73	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen.....	985
74	Förslag till lag om ändring i lagen (1996:1152) om handel med läkemedel m.m.....	990
75	Förslag till lag om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	991
76	Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)	995
77	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:293) om utländska försäkringgivares verksamhet i Sverige.....	999
78	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.....	1001
79	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten	1006

80	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	1008
81	Förslag till lag om ändring i lagen (1998:813) om införande av lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet	1010
82	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:332) om ersättning till steriliserade i vissa fall	1011
83	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:568) om utlandsstyrkan inom Försvarmakten.....	1012
84	Förslag till lag om ändring i bokföringslagen (1999:1078).....	1014
85	Förslag till lag om ändring i revisionslagen (1999:1079).....	1018
86	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229).....	1019
87	Förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1999:1395).....	1030
88	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonden).....	1031
89	Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).....	1033
90	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter.....	1037
91	Förslag till lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).....	1040
92	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter	1043
93	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m.....	1046

94	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna	1047
95	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:624) om rekryteringsbidrag till vuxenstuderande	1053
96	Förslag till lag om ändring i sambolagen (2003:376)	1055
97	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:491) om konsulärt ekonomiskt bistånd	1056
98	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor	1057
99	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:886) om utjämningsavgift för kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	1058
100	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:887) om utjämningsbidrag till kommuner för kostnader enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.....	1059
101	Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1067) om särskild bestämmelse om bostadsbidrag	1060
102	Förslag till lag om ändring i smittskyddslagen (2004:168)	1061
103	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:543) om samtjänst vid medborgarkontor	1062
104	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:1237) om särskild sjukförsäkringsavgift	1063
8	Författningskommentar till följdändringar	1065
8.1	Inledning.....	1065
8.2	Lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelser	1065
8.3	Skadeståndslagen (1972:207).....	1065

8.4	Sekretesslagen (1980:100)	1066
8.5	Lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.....	1067
8.6	Lagen (1991:586) om särskild inkomstskatt för utomlands bosatta	1067
8.7	Lagen (1993:16) om försäkring mot vissa semesterlönekostnader	1067
8.8	Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring.....	1067
8.9	Skattebetalningslagen (1997:483)	1068
8.10	Lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift.....	1068
8.11	Lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten	1069
8.12	Inkomstskattelagen (1999:1229)	1069
8.13	Lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter.....	1070

Förkortningar

ABBL	Lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag
AFL	Lagen (1962:381) om allmän försäkring
AFLP	Lagen (1962:382) angående införande av lagen om allmän försäkring
AKBL	Lagen (1988:1463) om bidrag vid adoption av utländska barn
ALF	Lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring
AOL	Lagen (2004:778) om allmänt ombud hos Försäkringskassan
ATP	Allmän tilläggspension
bet.	Betänkande
BoL	Lagen (1993:737) om bostadsbidrag
BTPL	Lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.
CSN	Centrala studiestödsnämnden
dir.	Direktiv
Ds	Departementsserien
EPL	Lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn
EPLP	Lagen (2000:462) om införande av lagen (2000:461) om efterlevandepension och efterlevandestöd till barn
EU	Europeiska unionen
FBBL	Lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag
FBH	Förordningen (1988:890) om bilstöd till handikappade
FL	Förvaltningslagen (1986:223)
FÖD	Försäkringsöverdomstolen

GPL	Lagen (1998:702) om garantipension
HandL	Förslag i SOU 2001:47 till lag om handläggning av ärenden hos de allmänna försäkringskassorna m.m.
HSL	Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)
HVL	Lagen (1998:703) om handikappersättning och vårdbidrag
IFKL	Lagen (2004:274) med anledning av inrättande av Försäkringskassan
IL	Inkomstskattelagen (1999:1229)
KSL	Lagen (1977:267) om krigsskadeersättning till sjömän
LAF	Lagen (1976:380) om arbetsskadeförsäkring
LASS	Lagen (1993:389) om assistansersättning
LBH	Lagen (1988:360) om handläggning av ärenden om bilstöd till handikappade
LEF	Lagen (1974:525) om ersättning för viss födelsekontrollerande verksamhet m.m.
LIP	Lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension
LIPP	Lagen (1998:675) om införande av lagen (1998:674) om inkomstgrundad ålderspension
LISA	Lagen (1998:1755) om särskilda insatser för personer med tre fjärdedels sjukersättning eller aktivitetsersättning
LSKK	Lagen (1984:989) om socialförsäkringsväsendet under krig och krigsfara
LSP	Lagen (1977:265) om statligt personskadeskydd
LSPT	Lagen (1990:773) om särskilt pensionstillägg till ålderspension för långvarig vård av sjukt eller handikappat barn
LSS	Lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade
NVL	Lagen (1988:1465) om ersättning och ledighet för närståendevård
PGI	Pensionsgrundande inkomst
PISA	Lagen (2003:763) om behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration
PPM	Premiepensionsmyndigheten

PPML	Lagen (1998:710) med vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndigheten
prop.	Proposition
RAR	Riksförsäkringsverkets allmänna råd
ref.	Referat
RFFS	Riksförsäkringsverkets författningssamling
RFV	Riksförsäkringsverket
rskr.	Riksdagsskrivelse
RÅ	Regeringsrättens årsbok
SAL	Socialavgiftslagen (2000:980)
SEL	Lagen (2007:000) om statlig ersättning för sjukvård m.m.
SFB	Socialförsäkringsbalken
SFBP	Lagen (2007:000) om införande av socialförsäkringsbalken
SFS	Svensk författningssamling
SfU	Socialförsäkringsutskottet
SGI	Sjukpenninggrundande inkomst
SIAL	Lagen (2004:115) om självbetjäningstjänster via Internet inom socialförsäkringens administration
SjLL	Lagen (1991:1047) om sjuklön
SML	Lagen (1989:225) om ersättning till smittbärare
SofL	Socialförsäkringslagen (1999:799)
SOU	Statens offentliga utredningar
USL	Lagen (1996:1030) om underhållsstöd
ÄfsL	Lagen (2001:853) om äldreförsörjningsstöd

Sammanfattning

Utredningens uppdrag

Utredningen om samordning av socialförsäkringslagarna (SamSol) har i uppdrag att göra en teknisk översyn av lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) och andra författningar på socialförsäkringsområdet (dir 2001:70).

Ändamålet med utredningen är att lämna förslag till lagstiftning som ger bättre överskådlighet och bättre säkerhet mot bristande enhetlighet i fråga om regler och begrepp som är gemensamma för socialförsäkringen. De nuvarande lagarna skall samordnas på ett bättre sätt, och om möjligt sammanföras, så att de blir lättare att överblicka och tillämpa. Förslag skall också lämnas till hur samordningsfördelar kan uppnås även i materiella hänseenden.

Utredningen föreslår en socialförsäkringsbalk

Efter att ha övervägt olika alternativ anser vi i SamSol enhälligt att i princip alla lagregler om socialförsäkringen bör samlas i en socialförsäkringsbalk, som ersätter ca 30 nuvarande lagar. Förmånerna administreras av den nya myndigheten Försäkringskassan och Premiensionsmyndigheten. Vi har haft förebilder från Frankrike, Irland, Norge och Tyskland. Vi har också tittat på EG-förordningarna 1408/71 och 883/2004 samt på miljöbalken och inkomstskattelagen (1999:1229).

Vi anser att bl.a. följande allmänna fördelar följer med en heltäckande socialförsäkringsbalk. För det första får man givetvis den överskådliga helhetsbild som är det övergripande målet för vårt utredningsuppdrag. Medborgarperspektivet kräver ett överskådligt system med förbättrad och enhetlig lagstruktur, som sannolikt även kommer att ge medborgarna ökad förståelse för systemet.

Balken ger också socialförsäkringen och den nya socialförsäkringsadministrationen en tydlig identitet. Det kommer för alla att bli lättare att söka i och tillämpa ett samlat lagverk i stället för de ca 30 olika lagar som balken ersätter. Bland annat blir det möjligt att på ett enkelt sätt läsa innehållet i alla de hänvisningar som fortfarande måste finnas kvar mellan olika delar. Det blir lättare att se samband och konsekvenser i fråga om olika regler och åtgärder. Det blir också lättare att ge information och annan service. I synnerhet kommer elektronisk tillgänglighet och kommunikation att underlättas väsentligt.

För myndigheterna och lagstiftaren tillkommer fördelen att det blir lättare att beakta helheten och värdet av gemensamma regler. Det blir lättare att samordna och upprätthålla enhetlighet samt lättare att undvika förbiseenden, inkonsekvenser och dubbelregleringar. Det är givetvis också lättare att ändra i bara en lag än i flera lagar samtidigt, och det förbättrar sannolikt även samarbetet mellan olika myndigheter och andra aktörer.

I huvudsak oförändrat sakligt innehåll i balken

Frånsett frågor om handläggning och överklagande är vårt uppdrag mycket begränsat när det gäller sakliga förändringar. Vi föreslår inte heller några större sådana förändringar i det förslag till balk som vi lägger fram. Rättspraxis kodifieras däremot i flera fall.

För att få samordningsvinster föreslår vi vidare att åtskilliga bestämmelser om förmåner och handläggning skall vara gemensamma för hela socialförsäkringen. Vissa särbestämmelser kan dock inte undvaras. De bör dock så långt möjligt sammanföras i gemensamma avsnitt om respektive ämnen.

När det gäller ändring, omprövning och överklagande av beslut föreslår vi i princip ingen ändring i gällande ordning, men en sammanföring av alla bestämmelser.

Balkens sakliga omfattning

När det gäller den sakliga omfattningen föreslår vi att socialförsäkringsbalken i huvudsak skall omfatta lagreglerna om förmåner som i dag omfattas av socialförsäkringslagen (1999:799, SofL). Vi anser

dock att den ersättning för sjukvård m.m. som i dag avses i 2 kap. AFL inte skall ingå i balken utan i stället regleras i en särskild lag.

Vi föreslår å andra sidan att den samlade lagstiftningen jämfört med SofL skall utökas med reglerna om sjuklön, statligt personskadeskydd för totalförsvarspliktiga m.fl., krigsskadeersättning till sjömän och smittbärarersättning i nu gällande, särskilda lagar samt med reglerna om frivillig sjukpenningförsäkring i 21 kap. AFL och om bilstöd i förordningen (1988:890) om bilstöd till handikappade. Arbetslöshetsförsäkringen och vissa andra förmåner låter vi där-
emot liksom i dag ligga utanför socialförsäkringen.

Flera lagar om handläggning av ärenden m.m. hos Försäkringskassan föreslås ingå i den nya lagstiftningen. Vissa bestämmelser om Premiepensionsmyndighetens verksamhet bör dock av konstitutionella skäl behållas utanför.

Balkens disposition

När det gäller dispositionen av socialförsäkringsbalken föreslår vi att balken delas in i 8 avdelningar som betecknas med stora bokstäver, ca 30 underavdelningar som betecknas med romerska siffror, ca 120 kapitel och ca 1 860 i allmänhet korta paragrafer. Balken avses vara flexibel och utbyggbar, bl.a. genom att avdelningarna har separata kapitelindelningar.

I avd. A föreslås övergripande bestämmelser om personkretsen och socialförsäkringsskyddet i olika försäkringsgrenar samt vissa gemensamma definitioner. Den avdelningen motsvarar bl.a. SofL, som i dag gäller för bosättnings- eller arbetsbaserade förmåner. Balken får nu kompletteras med en tredje försäkringsgren, som vi kallar övriga förmåner. Vi föreslår också ett antal generella definitioner för hela balken, vilka i framtiden kan kompletteras efter hand för att fortlöpande stärka enhetligheten.

I avd. B–G föreslås bestämmelser om de olika socialförsäkringsförmånerna, i princip ordnade efter behovssituationer under medborgarens livscykel. Medborgaren sätts alltså i centrum i stället för försäkringskategorierna. I avd. H föreslås vissa gemensamma bestämmelser om förmåner, handläggning, omprövning, överklagande och organisation. Avdelningarna har följande rubriker:

- Avd. A Övergripande bestämmelser
- Avd. B Familjeförmåner
- Avd. C Förmåner vid sjukdom eller arbetsskada
- Avd. D Särskilda förmåner vid funktionshinder
- Avd. E Förmåner vid ålderdom
- Avd. F Förmåner till efterlevande
- Avd. G Bostadsstöd
- Avd. H Vissa gemensamma bestämmelser

Vi föreslår att systemet skall ha en tydlig struktur även på lägre nivåer genom att bestämmelserna i de olika förmånsavsnitten återkommer under likartade rubriker på i princip samma ställen i avsnitten, så att läsaren känner igen sig. Därvid avses ca 600 mellanrubriker och 700 underrubriker väsentligt underlätta medborgarnas och myndigheternas sökning i balken, inte minst sökningen på elektronisk väg.

Konstruktionen av balken kommer att underlätta för dem som använder lagstiftningen i sitt arbete. Utformningen av besluten kommer att underlättas genom balkkonstruktionen i sig och genom att språket i de enskilda bestämmelserna blir mer tillgängligt. Överskådligheten kan medföra att regelverket blir det naturliga arbetsredskapet för Försäkringskassans handläggare. Detta kan i sin tur leda till en mer rättssäker och likformig tillämpning av socialförsäkringen.

Balkens ikraftträdande och kostnader

Det är med hänsyn till lagstiftningsärendets omfattning svårt att förutse när socialförsäkringsbalken kan träda i kraft. En rimlig bedömning kan dock vara att detta bör kunna ske den 1 januari 2008. Vårt förslag kommer under hela beredningstiden att vara en färskvara som bör hanteras skyndsamt.

Socialförsäkringsbalken skall tillämpas på förmåner som avser tid efter ikraftträdandet. De gemensamma bestämmelserna om handläggning m.m. skall dock i huvudsak tillämpas omedelbart även om förmånen avser tid före ikraftträdandet. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna tas in i en särskild införandelag. Dit förs också de övergångsbestämmelser till de upphävda lagarna som alltså är av betydelse samt några bestämmelser av övergångskaraktär i de upphävda lagarna.

Vi bedömer att en ny socialförsäkringsbalk medför vissa kostnader övergångsvis men att den på sikt kommer att leda till en mer effektiv och mindre kostnadskrävande hantering av socialförsäkringssystemet.

Summary

Remit of the Inquiry

The remit of the Inquiry on Coordination of Social Insurance Legislation (SamSol) is to carry out a technical review of the National Insurance Act (1962:381) and other statutes in the area of social insurance (ToR 2001:70).

The object of the Inquiry is to submit proposals for legislation to give improved clarity and better assurance against lack of consistency as regards rules and concepts common to social insurance. The present legislation must be better coordinated, and if possible brought together, so that it is easier to take in and apply. Proposals are also to be submitted as to how coordination benefits can be achieved even in material respects.

The Inquiry proposes a social insurance code

After having considered various alternatives we in SamSol are unanimous in our opinion that in principle all legislation on social insurance should be collected in a social insurance code, which will replace about 30 existing acts. Benefits are to be administered by the new Swedish Social Insurance Agency and the Premium Pension Authority. We have considered examples from France, Germany, Ireland and Norway. We have also looked at EC regulations 1408/71 and 883/2004 as well as the Swedish Environmental Code and the Income Tax Act (1999:1229).

We believe that the following general benefits will follow from a comprehensive social insurance code. In the first place there is of course the clear comprehensive picture, which is the overall objective of our inquiry. The citizen perspective requires a clear system with an improved and consistent legislative structure, which

will probably also give citizens a greater understanding of the system.

The code will also give the social insurance system and the new social insurance administration a clearer identity. It will be easier for everyone to search in and apply an integrated code of law instead of the 30 or so different acts which it will replace. It will, for example, be possible in a simple way to read the contents of all the cross-references that must be retained. It will be easier to see the connections between and consequences of various regulations and measures. It will also be easier to provide information and other services. In particular, electronic accessibility and communications will be significantly easier.

Additional advantages for agencies and legislators are the value of common regulations and the fact that it will be easier to pay regard to the whole situation. It will be easier to coordinate and maintain consistency and easier to avoid omissions, inconsistencies and duplicate regulations. It is, of course, easier to amend a single piece of legislation than several acts simultaneously and this will probably also improve cooperation between different agencies and other actors.

No essential changes in the contents of the code

Apart from issues relating to the processing of cases and appeals, our task has been very limited with regard to changes in substance. Nor do we propose any major changes of this kind in the draft code that we are presenting. On the other hand, case law is codified in several instances.

To obtain the benefits of coordination, we also propose that a number of provisions on benefits and processing be made uniform throughout the social insurance system. Some special provisions cannot be dispensed with, however. Nonetheless, as far as possible they should be brought together in common sections dealing with specific subjects.

The scope of the code in terms of substance

With regard to the substantial scope of the code, we propose that the social insurance code mainly include legislative rules on benefits that are currently covered by the Social Insurance Act (1999:799). However, we consider that the compensation for medical care, etc. now referred to in the National Insurance Act should not be incorporated into the code, but should be regulated in a special act.

On the other hand, we propose that, compared to the Social Insurance Act, the integrated legislation should be extended to include the rules on sick pay, public personal injury protection for conscripts in the national total defence services, etc., war injury compensation for seamen and disease carrier allowances, all of which are now provided for in special legislation. It should also cover the regulations governing voluntary sickness benefit insurance in the National Insurance Act and include the car allowances regulated in the Ordinance on car allowances for people with disabilities. However, we have allowed unemployment insurance and a number of other benefits to continue to remain outside the realm of social insurance.

The structure of the code

With regard to the structure of the social insurance code, we propose that it is divided into eight titles designated with capital letters, some 30 subdivisions designated with Roman numerals, approximately 120 chapters and some 1 860 generally short sections. The code is intended to be flexible and able to be easily expanded since each title has been divided into separate chapters.

It is proposed that title A contain general provisions on the persons to whom the legislation is to apply and the social insurance protection in different branches of insurance and certain common definitions. This title corresponds to the Social Insurance Act, which at present applies to housing- or work-based benefits. The code will now be supplemented by a third branch of insurance, which we have termed “other benefits”. We also propose a number of general definitions for the entire code which can subsequently be supplemented in the future so as to continuously enhance consistency.

Titles B–G are proposed to include provisions on the various social insurance benefits, basically listed according to situations of need in the course of the citizen's lifecycle. The focus is therefore on the citizen, instead of insurance categories. Title H is proposed to include some common provisions on benefits, processing, reappraisal, appeal procedures and organisation. These titles have the following headings:

- Title A General provisions
- Title B Family benefits
- Title C Benefits in the event of sickness or work injury
- Title D Special benefits in the event of disability
- Title E Benefits in old age
- Title F Benefits to surviving dependants
- Title G Housing allowances
- Title H Certain common provisions

We propose that the system have a clear structure even at lower levels by making the provisions in the various sectors on benefits recur under similar headings in more or less the same positions in each sector, so that the reader can easily find them. In addition the approximately 600 intermediate headings and 700 subheadings will make it considerably easier for citizens and agencies to search in the code, particularly as regards electronic searches.

The structure of the code will make it easier for those using the legislation in their work. Formulation of decisions will be facilitated both by the structure of the code itself and by the fact that the language of individual provisions will be more accessible. As a result of this clarity, the regulatory framework may become the natural working tool for responsible officials at the Swedish Insurance Agency. This in turn may lead to a more legally secure and consistent application of social insurance.

Entry into force of the code and costs

Considering the extent of the legislation necessary in this case, it is difficult to predict when the social insurance code will be able to enter into force. A reasonable assessment however may be that this should be possible on 1 January 2008.

The social insurance code will apply to benefits with regard to the period after entry into force. The common provisions on processing, etc. will however, be applied immediately even if the benefit concerns a period before entry into force. Entry into force and interim provisions will be included in a special introductory Act. This Act will also include the interim provisions for the annulled acts that continue to be of importance and some provisions of an interim nature in the annulled acts.

We consider that a new social insurance code will lead to certain costs over an interim period, but that in the long term it will lead to more efficient and economic management of the social insurance system.

Författningsförslag

1 Förslag till socialförsäkringsbalk

AVD. A ÖVERGRIPANDE BESTÄMMELSER

I Inledande bestämmelser, definitioner och förklaringar

1 kap. Innehåll m.m.

Socialförsäkringsbalkens innehåll

1 § Denna balk innehåller bestämmelser om social trygghet genom de sociala försäkringar samt andra ersättnings- och bidragssystem som behandlas i avdelningarna B–G (socialförsäkringen).

2 § Balken är indelad i avdelningar, som betecknas med stora bokstäver.

Avdelningarna är indelade i underavdelningar, som betecknas med romerska siffror.

Kapitlen i balken har löpande numrering inom varje avdelning.

3 § I balken finns övergripande bestämmelser i avd. A.

Vidare finns bestämmelser om

- familjeförmåner i avd. B,
- förmåner vid sjukdom eller arbetsskada i avd. C,
- särskilda förmåner vid funktionshinder i avd. D,
- förmåner vid ålderdom i avd. E,
- förmåner till efterlevande i avd. F, och
- bostadsstöd i avd. G.

Vissa gemensamma bestämmelser om förmånerna, handläggningen och organisationen finns i avd. H.

- 4 § I denna avdelning finns
- inledande bestämmelser, definitioner och förklaringar i underavdelning I, och
 - övergripande bestämmelser om socialförsäkringsskyddet i underavdelning II.
- Det finns definitioner och förklaringar också i andra avdelningar.

Andra sociala trygghetssystem

- 5 § Bestämmelser om andra sociala trygghetssystem finns i bl.a.
- sjömanslagen (1973:282),
 - hälso- och sjukvårdslagen (1982:763),
 - tandvårdslagen (1985:125),
 - lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt,
 - lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring,
 - studiestödslagen (1999:1395),
 - lagen (2000:625) om arbetsmarknadspolitiska program,
 - lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna,
 - lagen (2007:000) om statlig ersättning för sjukvård m.m.

2 kap. Allmänna bestämmelser, definitioner och förklaringar

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- socialförsäkringens administration i 2 §,
 - socialförsäkringens finansiering i 3 och 4 §§,
 - internationella förhållanden i 5 §,
 - prisbasbelopp m.m. i 6–10 §§, och
 - definitioner och förklaringar i 11–18 §§.

Socialförsäkringens administration

- 2 § Socialförsäkringen administreras av Försäkringskassan samt av Premiepensionsmyndigheten och Skatteverket.
- Beslut i ärenden enligt denna balk fattas av Försäkringskassan om inte något annat anges.

Socialförsäkringens finansiering

3 § Bestämmelser om finansiering av socialförsäkringen finns i

1. socialavgiftslagen (2000:980),
2. lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter,
3. lagen (1994:1744) om allmän pensionsavgift,
4. lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift, och
5. lagen (2004:1237) om särskild sjukförsäkringsavgift.

Socialförsäkringen finansieras också genom avkastning på vissa avgiftsmedel som avses i första stycket.

4 § Förutom enligt de lagar som anges i 3 § finansieras socialförsäkringen med medel från statsbudgeten samt, i den omfattning som anges i denna balk, genom bibehållna anställningsförmåner och genom särskilda betalningar från kommuner och enskilda personer.

Internationella förhållanden

5 § Gemenskapsrätten inom Europeiska unionen (EU) eller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller avtal om social trygghet som ingåtts med andra stater kan medföra begränsningar i tillämpligheten av bestämmelserna i denna balk. Bland annat gäller lagen (2004:114) om nordisk konvention om social trygghet.

Prisbasbelopp m.m.

6 § Vissa beräkningar som anges i denna balk skall göras med anknytning till ett prisbasbelopp.

7 § Prisbasbeloppet skall fastställas för varje år av regeringen.

Regeringen skall också för varje år fastställa ett förhöjt prisbasbelopp.

8 § Prisbasbeloppet räknas fram genom att basalet 36 396 multipliceras med det jämförelsetal som anger förhållandet mellan det allmänna prisläget i juni året före det som prisbasbeloppet avser och prisläget i juni 1997. Det framräknade prisbasbeloppet avrundas till närmaste hundratal kronor.

9 § Det förhöjda prisbasbeloppet räknas fram och avrundas på samma sätt som prisbasbeloppet enligt 8 §. Det basal som anges där skall dock höjas till 37 144 och multipliceras med samma jämförelsetal.

10 § I E 6 kap. finns bestämmelser om inkomstbasbelopp och inkomstindex i fråga om allmän ålderspension.

Definitioner och förklaringar

Förmån

11 § Med förmåner avses i denna balk dagersättningar, pensioner, livräntor, kostnadsersättningar, bidrag samt andra utbetalningar eller åtgärder som den enskilde är försäkrad för enligt 4–7 kap.

Äktenskap och registrerat partnerskap

12 § Av 3 kap. 1 § lagen (1994:1117) om registrerat partnerskap följer att bestämmelserna i denna balk med anknytning till äktenskap och makar skall tillämpas även på registrerat partnerskap och registrerade partner.

Av 3 kap. 3 § samma lag framgår vidare att bestämmelser som gäller för makar och vars tillämpning innebär en särbehandling av den ene maken endast på grund av dennes kön inte gäller för registrerade partner.

Ogift

13 § Med ogift avses i denna balk den som inte är gift, om inte något annat anges.

Sambor

14 § Av 1 § första stycket sambolagen (2003:376) följer att med sambor avses i denna balk två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll.

Förälder

15 § Med förälder avses i denna balk den som i enlighet med 1 eller 4 kap. föräldrabalken är ett barns förälder.

Blivande adoptivförälder

16 § Med blivande adoptivförälder avses i denna balk den som efter socialnämndens medgivande har tagit emot ett barn för stadigvarande vård och fostran i sitt hem i syfte att adoptera barnet.

Familjehemsförälder

17 § Med familjehemsförälder avses i denna balk den som har tagit emot ett barn för stadigvarande vård och fostran i ett enskilt hem som inte tillhör någon av barnets föräldrar eller någon annan som har vårdnaden om barnet.

Sjukhus

18 § Föreskrifter om vad som skall räknas som sjukhus enligt denna balk meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

II Socialförsäkringsskyddet

3 kap. Innehåll

- 1 § I denna underavdelning finns
- allmänna bestämmelser om socialförsäkringsskyddet i 4 kap. samt bestämmelser om
 - bosättningsbaserade förmåner i 5 kap.,
 - arbetsbaserade förmåner i 6 kap., och
 - övriga förmåner i 7 kap.

4 kap. Allmänna bestämmelser om försäkringsskyddet

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- försäkringsgrenar och försäkringsgrunder i 2 §,
 - försäkrad och gällande skydd i 3 och 4 §§, och
 - internationella förhållanden i 5 §.

Försäkringsgrenar och försäkringsgrunder

2 § När det gäller grunden för försäkring är socialförsäkringen indelad i tre försäkringsgrenar. Dessa avser

1. förmåner som grundas på bosättning i Sverige (bosättningsbaserade förmåner),
2. förmåner som grundas på arbete i Sverige (arbetsbaserade förmåner), och
3. förmåner som grundas på annat än bosättning eller arbete i Sverige (övriga förmåner).

Försäkrad och gällande skydd

3 § Försäkrad är den som uppfyller de krav på bosättning, arbete eller övriga försäkringsgrunder som avses i 2 § samt gällande krav på försäkringstider.

För att omfattas av socialförsäkringsskyddet skall den försäkrade dessutom uppfylla de andra villkor som gäller för respektive förmån enligt 5–7 kap.

4 § Närmare bestämmelser om rätten till förmåner finns i avd. B–H.

Internationella förhållanden

5 § Den som, i enlighet med förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, omfattas av lagstiftningen i en annan stat är inte försäkrad för

sådana förmåner enligt denna balk som motsvarar förmåner som avses i förordningen.

5 kap. Bosättningsbaserade förmåner

Innehåll

- 1 § i detta kapitel finns bestämmelser om
- bosättning i Sverige i 2 och 3 §§,
 - särskilda personkategorier i 4–8 §§,
 - de bosättningsbaserade förmånerna i 9 och 10 §§,
 - bosättningsanmälan i 11 §,
 - uppehållstillstånd m.m. i 12 §,
 - förmåner vid utlandsvistelse i 13–16 §§, och
 - speciella försäkringssituationer i 17 och 18 §§.

Bosättning i Sverige

2 § Vid tillämpning av bestämmelserna i denna avdelning skall en person anses vara bosatt i Sverige, om han eller hon har sitt egentliga hemvist här i landet.

3 § Den som kommer till Sverige och kan antas komma att vistas här under längre tid än ett år skall anses vara bosatt här. Detta gäller dock inte om synnerliga skäl talar mot det. En utlänning som enligt 4 § andra stycket folkbokföringslagen (1991:481) inte skall folkbokföras skall inte heller anses vara bosatt här.

En i Sverige bosatt person som lämnar landet skall fortfarande anses vara bosatt här om utlandsvistelsen kan antas vara längst ett år.

Särskilda personkategorier

Statsanställda

4 § Den som av en statlig arbetsgivare sänds till ett annat land för arbete för arbetsgivarens räkning skall anses vara bosatt i Sverige under hela utsändningstiden om han eller hon tidigare någon gång varit bosatt här.

När en annan stat som arbetsgivare sänder en person till Sverige för arbete för arbetsgivarens räkning skall den personen inte anses vara bosatt här.

Diplomater m.fl.

5 § En person som tillhör en annan stats beskickning eller karriärkonsulat eller dess betjäning skall anses vara bosatt i Sverige endast om det är förenligt med bestämmelserna om immunitet och privilegier i de konventioner som anges i 2 och 3 §§ lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Detta gäller även en sådan persons privattjänare.

En person som på grund av anknytning till en internationell organisation omfattas av bestämmelserna i 4 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall skall anses vara bosatt i Sverige endast i den mån det är förenligt med vad som följer av tillämplig stadga eller avtal som anges i bilagan till den lagen.

Biståndsarbetare m.fl.

6 § En i Sverige bosatt person som lämnar landet för arbete för arbetsgivarens räkning skall fortfarande anses vara bosatt här, om han eller hon är anställd av

1. en svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet, eller
2. ett svenskt trossamfund eller ett organ som är knutet till ett sådant samfund.

Första stycket gäller endast om utlandsvistelsen kan antas vara längst fem år.

Utlandsstuderande m.fl.

7 § En i Sverige bosatt person som lämnar landet för att studera i ett annat land skall fortfarande anses vara bosatt här så länge han eller hon genomgår en studiestödsberättigande utbildning eller har utbildningsbidrag för doktorander.

Den som kommer till Sverige för att studera skall inte anses vara bosatt här. Detta gäller dock inte den som har utbildningsbidrag för doktorander.

Familjemedlemmar

8 § När en person enligt 4–7 §§ skall anses bosatt i Sverige gäller detta även medföljande make samt barn som inte fyllt 18 år. Med make likställs sambo som tidigare har varit gift med eller har eller har haft barn med den utsände.

De bosättningsbaserade förmånerna

9 § Den som är bosatt i Sverige är försäkrad för följande förmåner:

Avdelning B Familjeförmåner

1. föräldrapenning på lägstanivå och grundnivå, (B II)
2. barnbidrag, (B III)
3. underhållsstöd, (B IV)
4. adoptionsbidrag, (B V)
5. vårdbidrag, (B V)

Avdelning C Förmåner vid sjukdom eller arbetskada

6. rehabilitering, arbetshjälpmedel och särskilt bidrag, (C IV)
7. sjukersättning och aktivitetsersättning i form av garantiersättning, (C V)

Avdelning D Särskilda förmåner vid funktionshinder

8. handikappersättning, (D)
9. assistansersättning, (D)
10. bilstöd, (D)

Avdelning E Förmåner vid ålderdom

11. garantipension, (E IV)
12. särskilt pensionstillägg, (E VI)
13. äldreförsörjningsstöd, (E VI)

Avdelning F Förmåner till efterlevande

14. efterlevandestöd, (F II)
15. garantipension till omställningspension, (F II)
16. garantipension till änkepension, (F II)
17. änkepension i form av 90-procentstillägg, (F II)

Avdelning G Bostadsstöd

18. bostadsbidrag, och	(G II)
19. bostadstillägg.	(G III)

10 § När det gäller förmåner till efterlevande enligt 9 § 14–17 är det den efterlevande som skall vara försäkrad för förmånerna.

Bosättningsanmälan

11 § Till den som bosätter sig i Sverige men inte är folkbokförd här får bosättningsbaserade förmåner inte lämnas för längre tid tillbaka än tre månader före den månad när anmälan om bosättningen gjordes till Försäkringskassan eller när Försäkringskassan på annat sätt fick kännedom om bosättningen.

Uppehållstillstånd m.m.

12 § Till den som enligt utlänningslagen (1989:529) behöver ha uppehållstillstånd i Sverige får bosättningsbaserade förmåner lämnas tidigast från och med den dag då ett sådant tillstånd börjar gälla men inte för längre tid tillbaka än tre månader före det att tillståndet beviljades. Om det finns synnerliga skäl, får förmåner lämnas även om uppehållstillstånd inte har beviljats.

Förmåner enligt första stycket lämnas dock inte för tid då bistånd enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. har lämnats till den försäkrade, om förmånerna är av motsvarande karaktär.

Förmåner vid utlandsvistelse

13 § För tid då en försäkrad inte vistas i ett land som ingår i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz får förmåner som grundas på bosättning lämnas endast i de fall som avses i 14 och 15 §§.

14 § Förmåner får lämnas om utlandsvistelsen kan antas vara längst sex månader. Äldreförsörjningsstöd enligt 9 § 13 får dock lämnas endast om utlandsvistelsen kan antas vara längst tre månader.

Förmåner enligt 9 § 7, 11, 12 och 14–17 får lämnas så länge den försäkrades bosättning i Sverige består.

15 § Tidsbegränsningen i 14 § första stycket gäller inte sådana statsanställda och deras familjemedlemmar som avses i 4 och 8 §§.

Tidsbegränsningen gäller inte heller familjeförmåner enligt 9 § 1–4 till biståndsarbetare m.fl. och studerande eller deras familjemedlemmar som avses i 6–8 §§.

16 § I avd. H finns bestämmelser om när den försäkrade är skyldig att anmäla till Försäkringskassan att han eller hon lämnar Sverige.

Speciella försäkringssituationer

17 § Regeringen får förordna att barn som är politisk flykting är försäkrat för underhållsstöd enligt 9 § 3 även om barnet inte är bosatt i Sverige.

18 § Har rätten till en bosättningsbaserad förmån upphört med tillämpning av bestämmelserna om bosättning i 2–8 §§. eller bestämmelserna om utlandsvistelse i 13–15 §§, får förmånen efter ansökan hos Försäkringskassan fortsätta att lämnas om det med hänsyn till omständigheterna skulle framstå som uppenbart oskäligt att dra in förmånen.

6 kap. Arbetsbaserade förmåner

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- arbete i Sverige i 2 §,
- särskilda personkategorier i 3–5 §§,
- de arbetsbaserade förmånerna i 6 och 7 §§,
- försäkringstid i 8–12 §§,
- arbetsanmälan i 13 §,
- arbetstillstånd eller uppehållstillstånd i 14 §,
- förmåner vid utlandsvistelse i 15–18 §§, och
- speciella försäkringssituationer i 19–22 §§.

Arbete i Sverige

2 § Med arbete i Sverige avses vid tillämpning av bestämmelserna i denna avdelning förvärvsarbete i verksamhet här i landet.

Om en fysisk person som bedriver näringsverksamhet har sådant fast driftställe i Sverige som avses i 2 kap. 29 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall verksamhet som hänför sig till driftstället anses bedriven här i landet.

Särskilda personkategorier

Sjömän

3 § Arbete som sjöman på svenskt handelsfartyg skall anses som arbete i Sverige. Detta gäller även arbete som utförs

1. i anställning på ett utländskt handelsfartyg som en svensk redare hyr i huvudsak obemannat, om anställningen sker hos redaren eller hos någon arbetsgivare som redaren har anlitat, eller

2. i anställning hos ägaren till ett svenskt handelsfartyg eller hos någon arbetsgivare som anlitas av ägaren, om fartyget hyrs ut till en utländsk redare i huvudsak obemannat.

Med sjöman avses den som enligt 3 § sjömanslagen (1973:282) skall anses som sjöman.

Utsändning m.m.

4 § Arbete utomlands för en arbetsgivare med verksamhet i Sverige skall anses som arbete här i landet, om arbetstagaren är utsänd av arbetsgivaren och arbetet kan antas vara längst ett år.

När en utländsk arbetsgivare under motsvarande förhållande sänder någon till Sverige för arbete skall arbete i Sverige inte anses föreligga.

I fall som anges i 5 kap. 4 § gäller första och andra styckena även om utsändningstiden kan antas vara längre än ett år.

Diplomater m.fl.

5 § Arbete som utförs av en person som tillhör en annan stats beskickning eller karriärkonsulat skall anses som arbete i Sverige endast om det är förenligt med bestämmelserna om immunitet och

privilegier i de konventioner som anges i 2 och 3 §§ lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall. Detta gäller även en sådan persons privattjänare.

Ett sådant arbete som medför att en person på grund av anknytning till en internationell organisation omfattas av bestämmelserna i 4 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall skall anses som arbete i Sverige endast i den mån det är förenligt med vad som följer av tillämplig stadga eller avtal som anges i bilagan till den lagen.

De arbetsbaserade förmånerna

6 § Den som arbetar i Sverige är försäkrad för följande förmåner:

Avdelning B Familjeförmåner

1. graviditetspenning, (B II)
2. föräldrapenning på grundnivå eller sjukpenningnivå och tillfällig föräldrapenning, (B II)

Avdelning C Förmåner vid sjukdom eller arbetskada

3. sjukpenning, (C III)
4. rehabilitering, arbetshjälpmedel och rehabiliteringsersättning, (C IV)
5. inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning, (C V)
6. arbetsskadeersättning, (C VI)
7. närståendepenning, (C VII)

Avdelning E Förmåner vid ålderdom

8. inkomstgrundad ålderspension, (E III)

Avdelning F Förmåner till efterlevande

9. inkomstgrundad efterlevandepension och änkepension med undantag av sådan pension som avses i 5 kap. 9 § 14–17, och (F II)
10. efterlevandeförmåner från arbets-skadeförsäkringen. (FIII)

7 § När det gäller pensionsförmåner och skadeersättning till efterlevande enligt 6 § 9 och 10 är det den avlidne som skall ha varit försäkrad för förmånerna.

Försäkringstid

8 § För arbetstagare gäller försäkringen enligt 6 § från och med den första dagen av anställningstiden. För andra gäller försäkringen från och med den dag då arbetet har påbörjats.

Försäkringen upphör att gälla tre månader, eller för sådana förmåner som anges i 6 § 5 ett år, efter den dag då arbetet har upphört av någon annan anledning än ledighet för semester, ferier eller motsvarande uppehåll (efterskyddstid). Försäkringen upphör tidigare än som nu sagts om den enskilde börjar arbeta i ett annat land och omfattas av motsvarande försäkring i det landet eller om det finns andra särskilda skäl.

9 § Om en förmån som avses i 6 § lämnas när försäkringen skall upphöra enligt 8 §, fortsätter försäkringen enligt 6 § att gälla under den tid för vilken förmånen lämnas.

10 § Försäkringen enligt 6 § fortsätter att gälla efter efterskyddstiden enligt 8 § så länge bestämmelserna i C 7 kap. 11–15 §§ om sjukpenninggrundande inkomst vid förvärvsavbrott (SGI-skyddad tid) gäller.

11 § Försäkringen för pensioner eller skadeersättningar som avses i 6 § 6 och 8–10 gäller när rätten till en förmån enligt de bestämmelser som anges där kan härledas från ett arbete i Sverige. Det samma gäller försäkringen för föräldrapenning på grund- eller sjukpenningnivå enligt 6 § 2.

Försäkringen för pensioner enligt första stycket gäller också när rätten till förmånen kan härledas från sådan ersättning som anges i 19 och 20 §§.

12 § För biståndsarbetare m.fl. enligt 5 kap. 6 § som till följd av utlandsarbete inte omfattas av den arbetsbaserade försäkringen och som efter utlandstjänstgöringens slut återvänder till Sverige skall efterskyddstiden börja löpa först efter återkomsten, om utlandstjänstgöringen varat längst fem år.

Arbetsanmälan

13 § Arbetsbaserade förmåner enligt 6 § 1–5, 7 och 8 får inte lämnas för längre tid tillbaka än tre månader före den månad då Försäkringskassan fick kännedom om arbetet.

Arbetstillstånd eller uppehållstillstånd

14 § Den som enligt utlänningslagen (1989:529) behöver ha arbetstillstånd i Sverige eller ett uppehållstillstånd med motsvarande verkan har inte rätt till arbetsbaserade förmåner förrän ett sådant tillstånd har beviljats. Ersättning får lämnas tidigast från och med den dag då tillståndet börjar gälla men inte för längre tid tillbaka än tre månader före det att tillståndet beviljades.

Begränsningarna i första stycket gäller inte arbetsskadeersättning enligt 6 § 6 eller arbetsskadeersättning till efterlevande enligt 6 § 10.

Förmåner vid utlandsvistelse

15 § För tid då en försäkrad vistas utomlands får förmåner vid sjukdom, graviditet, tillfällig vård av barn och rehabilitering enligt 6 § 1–4 lämnas endast

– om ett ersättningsfall inträffar utomlands medan den försäkrade där utför sådant arbete som skall anses som arbete i Sverige, eller

– om Försäkringskassan medger att den försäkrade reser till utlandet.

16 § Förmåner enligt 6 § 5, 6 och 8–10 lämnas för tid då den försäkrade vistas utomlands så länge rätten till förmånen består. Detta gäller också i fråga om föräldrapenning på grund- eller sjukpenningnivå enligt 6 § 2,

1. om barnet är bosatt i Sverige, eller

2. om Försäkringskassan medger det, när ett barn hämtas i samband med adoption.

17 § När det gäller efterlevandeförmåner skall vad som anges i 15 och 16 §§ om försäkrad gälla den försäkrades efterlevande.

18 § I avd. H finns bestämmelser om den försäkrades skyldighet att anmäla till Försäkringskassan att han eller hon lämnar Sverige.

Speciella försäkringssituationer

19 § En person som får inkomstrelaterad sjukersättning eller inkomstrelaterad aktivitetsersättning enligt 6 § 5 är försäkrad för inkomstgrundad ålderspension enligt 6 § 8 beräknad på denna ersättning.

20 § Den som får någon av följande förmåner är försäkrad för inkomstrelaterad sjukersättning och inkomstrelaterad aktivitetsersättning enligt 6 § 5, inkomstgrundad ålderspension enligt 6 § 8 och inkomstrelaterad efterlevandeförmån enligt 6 § 9:

1. vårdbidrag enligt 5 kap. 9 § 5, som inte enbart avser merkostnader,
2. dagpenning från arbetslöshetskassa,
3. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program,
4. utbildningsbidrag för doktorander,
5. ersättning till deltagare i teckenspråksutbildning för vissa föräldrar (TUFF),
6. dagpenning till totalförsvarspiktiga som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarspikt och till andra som får dagpenning enligt de grunder som gäller för totalförsvarspiktiga, eller
7. stipendium som enligt 11 kap. 46 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall tas upp som intäkt i inkomstlaget tjänst.

21 § När det gäller inkomstgrundad ålderspension enligt 6 § 8 finns i E 8 kap. bestämmelser om beräkning av pensionsgrundande belopp för

- plikttjänstgöring,
- studier, och
- vård av småbarn.

22 § Den som genomgår utbildning som är förenad med särskild risk för arbetsskada är försäkrad för arbetsskadeersättning enligt 6 § 6 och 10. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om detta.

7 kap. Övriga förmåner

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- sjuklön i 2 och 3 §§,
 - frivillig sjukpenningförsäkring i 4 §,
 - statligt personskadeskydd i 5–9 §§,
 - krigsskadeersättning till sjömän i 10–12 §§, och
 - smittbärarersättning i 13 §.

Sjuklön

Försäkringsgrund

2 § Den som är anställd i allmän eller enskild tjänst är försäkrad för sjuklön enligt C 3 och 4 kap.

Försäkringstid

3 § Den anställdes rätt till sjuklön för en viss period enligt C 3 kap. gäller från och med den första dagen av anställningstiden. Är den avtalade anställningstiden kortare än en månad inträder dock rätten till sjuklön endast om den anställda har tillträtt anställningen och därefter varit anställd fjorton kalenderdagar i följd. Dag då den anställda varit frånvarande utan giltigt skäl medräknas inte.

Vid beräkning av kvalifikationstiden enligt första stycket skall tidigare anställningar hos samma arbetsgivare medräknas, om tiden mellan anställningarna är högst fjorton kalenderdagar.

Frivillig sjukpenningförsäkring

4 § Den som är bosatt i Sverige kan teckna frivillig sjukpenningförsäkring enligt C 10 kap.

Statligt personskadeskydd

Försäkringsgrunder

5 § Försäkrad för statligt personskadeskydd enligt C 24 kap. är

1. den som tjänstgör enligt lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, eller inställer sig till mönstring eller annan uttagning enligt den lagen, eller till antagningsprövning enligt lagen (1994:1810) om möjlighet för kvinnor att fullgöra värnplikt eller civilplikt med längre grundutbildning,

2. den som medverkar i räddningstjänst eller i övning med en kommunal organisation för räddningstjänst enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, eller i räddningstjänst enligt 11 kap. 1 § andra stycket luftfartslagen (1957:297),

3. den som är intagen för vård i kriminalvårdsanstalt, i ett hem som avses i 12 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller i ett hem som avses i 22 § lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall samt den som är häktad eller anhållen eller i annat fall intagen eller tagen i förvar i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest,

4. den som utför samhällstjänst på grund av en föreskrift som har meddelats med stöd av 27 kap. 2 a § eller 28 kap. 2 a § brottsbalken,

5. den som utför ungdomstjänst på grund av en föreskrift som har meddelats med stöd av 31 kap. 1 § tredje stycket 2 brottsbalken, och

6. den som utför oavlönat arbete enligt en föreskrift som har meddelats med stöd av 8 § första stycket 2 lagen (1994:451) om intensivövervakning med elektronisk kontroll.

6 § Regeringen får föreskriva att bestämmelserna i C 24 kap. skall tillämpas även på den som, i annat fall än som avses i 5 §, frivilligt deltar i verksamhet inom totalförsvaret eller i verksamhet för att avvärja eller begränsa skada på människor eller egendom eller i miljön.

Försäkringstider

7 § Personskadeskyddet börjar gälla när den första resan påbörjas till sådan verksamhet eller intagning som avses i 5 § 1–3 och upphör när den sista resan från verksamheten eller intagningen avslutats.

Vid sådan verksamhet som avses i 5 § 4–6 börjar personskadeskyddet gälla när den dömde påbörjar resan till platsen för verksamheten och upphör när resan från platsen avslutats.

8 § Vistas någon under tid som avses i 7 § i något annat land än Sverige, Danmark utan Färöarna och Grönland, Finland eller Norge gäller personskadeskyddet endast om staten har ordnat eller bekostat resan.

9 § Bestämmelserna i 6 kap. 7 §, 11 § första stycket och 16 § om försäkring, försäkringstid och utlandsvistelse skall tillämpas även när det gäller personskadeersättning.

Krigsskadeersättning till sjömän*Försäkringsgrund*

10 § Försäkrad för krigsskadeersättning till sjömän enligt C 25 kap. är den som vid en tjänstgöring på svenskt fartyg är försäkrad för arbetsskadeersättning enligt 6 § 6 och som anses som sjöman enligt sjömanslagen (1973:282) eller ändå följer med fartyget och utför arbete för fartygets räkning.

Försäkringen gäller dock inte den som tjänstgör på krigsfartyg eller skadas i krig i vilket Sverige befinner sig.

Försäkringstid

11 § Skyddet enligt 10 § gäller utomlands när sjömannen

1. är på resa till ort där han eller hon skall tillträda tjänstgöring på svenskt fartyg eller
2. under tjänstgöring på svenskt fartyg vistas på ort där fartyget ligger eller
3. efter avslutad tjänstgöring på svenskt fartyg väntar på eller är på hemresa.

12 § Bestämmelserna i 6 kap. 7 §, 11 § första stycket och 16 § om försäkring, försäkringstid och utlandsvistelse skall tillämpas även när det gäller krigsskadeersättning.

Smittbärarersättning

13 § Försäkrad för smittbärarersättning enligt C 27 kap. i samband med åtgärder för smittskydd eller skydd för livsmedel är en sådan smittbärare som avses i 3 § samma kapitel.

AVD. B FAMILJEFÖRMÅNER

I Inledande bestämmelser

1 kap. Innehåll, definitioner och förklaringar

Innehåll

1 § I denna avdelning finns bestämmelser om socialförsäkringsförmåner till föräldrar och barn (familjeförmåner).

Familjeförmåner enligt denna avdelning är följande:

– Graviditetspenning till den som på grund av graviditet har nedsatt arbetsförmåga eller är förbjuden att utföra sitt förvärvsarbete.

– Föräldrapenningsförmåner i samband med barns födelse, vid adoption av barn eller i andra särskilda situationer när en förälder vårdar barn.

– Barnbidrag som generellt bidrag för barn under viss ålder.

– Underhållsstöd till ett barn vars föräldrar inte bor tillsammans.

– Särskilda familjeförmåner vid adoption av ett utländskt barn eller när ett barn lider av sjukdom eller har funktionshinder.

2 § I denna underavdelning finns inledande bestämmelser om familjeförmånerna samt förklaringar till hur vissa termer och uttryck används i avd. B. Det finns definitioner och förklaringar också i de enskilda underavdelningarna i avdelningen.

Vidare finns bestämmelserna om

– graviditetspenning och föräldrapenningsförmåner i underavdelning II,

– barnbidrag i underavdelning III,

– underhållsstöd i underavdelning IV, och

– särskilda familjeförmåner i underavdelning V.

Försäkring och ansökan, m.m.

3 § En förmån enligt denna avdelning lämnas endast till den som har ett gällande försäkringsskydd för förmånen enligt A 4–6 kap.

Bestämmelser om anmälan och ansökan samt vissa gemensamma bestämmelser om förmåner och handläggning finns i avd. H.

II Graviditetspenning och föräldrapenningsförmåner

2 kap. Innehåll

- 1 § I denna underavdelning finns
- bestämmelser om graviditetspenning i 3 kap.,
 - allmänna bestämmelser om föräldrapenningsförmåner i 4 kap. samt bestämmelser om
 - föräldrapenning i 5 kap., och
 - tillfällig föräldrapenning i 6 kap.

3 kap. Graviditetspenning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- rätten till graviditetspenning i 2–5 §§,
 - förmånstiden i 6–9 §§,
 - beräkning av graviditetspenning i 10 och 11 §§.

Rätten till graviditetspenning

Nedsatt arbetsförmåga

- 2 § En försäkrad som är gravid har rätt till graviditetspenning,
1. om graviditeten sätter ned hennes förmåga att utföra sitt förvärvsarbete med minst en fjärdedel, och
 2. hon inte kan omplaceras till annat mindre ansträngande arbete enligt 19 § föräldraledighetslagen (1995:584).

Förbud mot förvärvsarbete

- 3 § En försäkrad som är gravid har rätt till graviditetspenning om hon
1. inte får sysselsättas i sitt förvärvsarbete på grund av en föreskrift om förbud mot arbete under graviditeten, som har meddelats med stöd av 4 kap. 6 § arbetsmiljölagen (1977:1160), och

2. inte kan omplaceras till annat arbete enligt 18 § föräldraledighetslagen (1995:584).

Förmånsnivåer

4 § Gravitetetspenning lämnas som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån.

Samordning med andra förmåner

5 § Gravitetetspenning lämnas inte till den del kvinnan för samma tid får

- sjukpenning, eller
- sjuklön eller motsvarande ersättning från Försäkringskassan.

Förmånstiden

6 § Gravitetetspenning vid nedsatt arbetsförmåga enligt 2 § lämnas för varje dag som nedsättningen består. Ersättningen lämnas dock tidigast från och med den sextionde dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse.

7 § Gravitetetspenning vid förbud mot förvärvsarbete enligt 3 § lämnas för varje dag som förbudet gäller.

8 § Gravitetetspenning lämnas längst till och med den elfte dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse.

9 § Gravitetetspenning beviljas för en viss period och kan lämnas även om den försäkrade inte skulle ha förvärvsarbetat under hela perioden.

Beräkning av gravitetetspenning, m.m.

10 § Gravitetetspenning beräknas enligt bestämmelserna om sjukpenning och sjukpenninggrundande inkomst i C 6–9 kap., med de undantag som anges i 11 §.

För hel graviditetspenning motsvarar ersättningsnivån 80 procent av den försäkrades sjukpenninggrundande inkomst.

11 § Det som i denna balk eller annan författning i övrigt föreskrivs om sjukpenning enligt C 6–9 kap. gäller även i fråga om graviditetspenning, med undantag av bestämmelserna i

1. C 8 kap. 5 § om ersättning för merutgifter,
2. C 8 kap. 21 § om karensdag, och
3. C 8 kap. 23–27 §§ om karenstid.

4 kap. Allmänna bestämmelser om föräldrapenningsförmåner

Innehåll

- 1 §** I detta kapitel finns
- inledande bestämmelser i 2–3 §§
 - samt bestämmelser om
 - föräldrabegreppet i 4–6 §§,
 - adoptionsbegreppet i 7 §,
 - rätten till föräldrapenningsförmåner i 8–15 §§,
 - samordning med andra förmåner i 16–18 §§, och
 - utbetalning till annan än förälder i 19 §.

Inledande bestämmelser

2 § Föräldrapenningsförmåner lämnas i följande former:

1. Föräldrapenning till en förälder för vård av barn med anledning av barns födelse eller vid adoption av barn.
2. Tillfällig föräldrapenning till en förälder i andra särskilda situationer när föräldern avstår från förvärvsarbete för att vårda barn.

3 § I föräldradighetslagen (1995:584) finns bestämmelser som anger när en arbetstagare som är förälder har rätt att vara ledig från sin anställning.

Föräldrabegreppet

Vem som likställs med förälder

4 § Vid tillämpningen av bestämmelserna om föräldrapenningsförmåner likställs med en förälder följande personer:

1. Förälders make som stadigvarande sammanbor med föräldern.
2. Förälders sambo som tidigare har varit gift med eller har eller har haft barn med föräldern.
3. Särskilt förordnad vårdnadshavare som har vård om barnet.
4. Blivande adoptivförälder.

Utvidgning för tillfällig föräldrapenning

5 § När det gäller tillfällig föräldrapenning likställs med en förälder även följande personer:

1. Förälders sambo i annat fall än som avses i 4 § 2.
2. Familjehemsförälder.

Första stycket gäller inte i fall som avses i 6 kap. 8 och 9 §§.

6 § När det gäller tillfällig föräldrapenning för den som har fått rätt till sådan förmån enligt 6 kap. 11 § och för den som genom överlåtelse har fått rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 6 kap. 8 och 9 §§, likställs med en förälder även där avsedda personer.

Första stycket gäller inte vid ytterligare överlåtelse enligt 6 kap. 8 och 9 §§ och, när det gäller tillfällig föräldrapenning enligt 6 kap. 11 §, inte heller vid tillämpning av H 7 kap. 14, 17 och 18 §§.

Adoptionsbegreppet

7 § Vid tillämpning av bestämmelserna om föräldrapenningsförmåner likställs med adoption att någon efter socialnämndens medgivande har tagit emot ett barn för stadigvarande vård och fostran i sitt hem i syfte att adoptera barnet.

Vid tillämpning av bestämmelserna om föräldrapenningsförmåner likställs den tidpunkt när den som adopterat ett barn har fått barnet i sin vård med tidpunkten för ett barns födelse, dock inte vid beräkning av barnets ålder.

Rätten till föräldrapenningsförmåner

Allmänna bestämmelser

8 § En förälder har rätt till föräldrapenningsförmåner endast för vård av barn som är bosatt i Sverige. Vid adoption skall barnet anses bosatt i Sverige om den blivande föräldern är bosatt här.

9 § Regeringen får förordna att tillfällig föräldrapenning, med undantag för förmån enligt 6 kap. 10–13 §§, får lämnas även till en förälder som är bosatt i Danmark, Finland eller Norge för vård av barn som är bosatt i något av dessa länder.

10 § Föräldrapenningsförmåner lämnas som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels förmån.

Närmare bestämmelser om de olika förmånsnivåerna finns i 5 kap. 9 § och 6 kap. 5 §.

11 § Oavsett antalet barn kan en förälder inte få mer än sammanlagt hel föräldrapenning per dag.

12 § Föräldrapenningsförmåner får inte lämnas till båda föräldrarna för samma barn och tid i annat fall än som anges i 5 kap. 6 och 7 §§ samt 6 kap. 10, 11, 13, 25 och 29 §§. För tillfällig föräldrapenning gäller dock även 6 kap. 3 §.

13 § Föräldrapenningsförmåner lämnas inte för dag då en förälder är semesterledig enligt semesterlagen (1977:480).

Anmälan till Försäkringskassan

14 § Föräldrapenningsförmåner får inte lämnas för tid innan anmälan gjorts hos Försäkringskassan. Detta gäller dock inte om det har funnits hinder för en sådan anmälan eller det finns särskilda skäl för att förmånen ändå bör lämnas.

Arbetsgivarinträde

15 § Bestämmelserna i C 8 kap. 48–51 och 53 §§ om arbetsgivarinträde m.m. tillämpas även i fråga om föräldrapenningsförmåner.

Samordning med andra förmåner

Allmänna bestämmelser

16 § Föräldrapenningsförmåner lämnas inte om en förälder för samma dag och tid får följande förmåner:

1. Sjuklön eller motsvarande ersättning från Försäkringskassan.
2. Sjukpenning.
3. Ersättning som motsvarar sjukpenning enligt äldre författning eller på grund av regeringens beslut i ett särskilt fall.

Första stycket 1–3 gäller även när föräldern får motsvarande förmån på grundval av utländsk lagstiftning.

Föräldrapenning och motsvarande utländska förmåner

17 § Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse lämnas inte om det för samma barn och tid lämnas en motsvarande förmån enligt utländsk lagstiftning.

Tillfällig föräldrapenning och vårdbidrag

18 § Tillfällig föräldrapenning lämnas inte för sådant behov av vård eller tillsyn av ett barn som har grundat rätt till vårdbidrag.

Utbetalning till annan än förälder

19 § Om en förälder som inte fyllt 18 år har rätt till en föräldrapenningsförmån, får Försäkringskassan på begäran av socialnämnden besluta att föräldrapenningen helt eller delvis skall betalas ut till någon annan person eller till socialnämnden.

5 kap. Föräldrapenning

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- rätten till föräldrapenning i 2–11 §§,
 - förmånstiden i 12 och 13 §§,
 - vem som får föräldrapenningen i 14–17 §§,

- ersättningsnivåer i 18–24 §§,
- beräkning av föräldrapenning på sjukpenningnivån i 25–28 §§,
- beräkning av antalet dagar med rätt till föräldrapenning i 29–31 §§,
- föräldrapenning för de första 180 dagarna i 32–35 §§,
- föräldrapenning efter 180 dagar i 36–38 §§, och
- föräldrapenning vid flerbarnsbörd i 39–42 §§.

Rätten till föräldrapenning

Allmänna bestämmelser

2 § Rätt till föräldrapenning har en försäkrad förälder som vårdar barn under tid när han eller hon inte förvärvsarbetar.

Föräldrapenning lämnas i de situationer och under de närmare förutsättningar som anges i detta kapitel. Förmånen kan vara bostättningsbaserad enligt A 5 kap. eller arbetsbaserad enligt A 6 kap.

3 § Den förälder som till huvudsaklig del faktiskt vårdar barnet har rätt till föräldrapenning.

4 § Förutom i situationer som anges i 5 och 6 §§ har en förälder som inte har barnet i sin vård rätt till föräldrapenning endast om det finns särskilda skäl.

Barnets mor

5 § Barnets mor har rätt till föräldrapenning från och med den sextionde dagen före den beräknade tidpunkten för barnets födelse.

Barnets mor har rätt till föräldrapenning till och med den tjugonionde dagen efter förlossningsdagen även om hon inte har barnet i sin vård.

Föräldrautbildning

6 § En förälder som deltar i föräldrautbildning har rätt till föräldrapenning i samband med utbildningen.

Föräldrapenning i samband med föräldrautbildning kan lämnas före barnets födelse och även därefter till en förälder som inte har barnet i sin vård.

Förskoleverksamhet

7 § En förälder som besöker förskoleverksamhet där barnet deltar har rätt till föräldrapenning i samband med besöket.

Adoption

8 § Bestämmelserna om föräldrapenning gäller i tillämpliga delar också vid adoption av barn, med följande undantag:

1. Föräldrapenning lämnas inte för barn som har fyllt tio år.
2. Vid adoption av andra makens barn eller av eget barn lämnas föräldrapenning inte utöver vad som skulle ha gällt om adoptionen inte hade ägt rum.
3. Föräldrapenning i samband med föräldrautbildning enligt 6 § till den som avser att adoptera ett barn lämnas inte före den dag då föräldern fått barnet i sin vård.

Förmånsnivåer och förvärvsarbete

9 § Föräldrapenning kan lämnas enligt följande förmånsnivåer:

1. Hel föräldrapenning lämnas för dag när föräldern inte förvärvsarbetar.
2. Tre fjärdedels föräldrapenning lämnas när föräldern förvärvsarbetar högst en fjärdedel av normal arbetstid.
3. Halv föräldrapenning lämnas när föräldern förvärvsarbetar högst hälften av normal arbetstid.
4. En fjärdedels föräldrapenning lämnas när föräldern förvärvsarbetar högst tre fjärdedelar av normal arbetstid.
5. En åttondels föräldrapenning lämnas när föräldern förvärvsarbetar högst sju åttondelar av normal arbetstid.

Föräldrapenning får dock lämnas som hel, tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels föräldrapenning på grundnivå enligt 23 § eller på lägstanivå enligt 24 § när föräldern arbetar högst sju åttondelar av normal arbetstid.

10 § Som förvärvsarbete betraktas inte vård av barn som har tagits emot för stadigvarande vård och fostran i föräldrarnas hem.

11 § Föräldrapenning på sjukpenningnivå enligt 21 och 22 §§ lämnas för tid som normalt är arbetsfri för föräldern endast om han eller hon i direkt anslutning till den arbetsfria tiden får föräldrapenning på motsvarande eller högre förmånsnivå. Detta gäller dock endast för perioder av arbetsfri tid om högst fyra dagar.

Förmånstiden

12 § Föräldrapenning med anledning av ett barns födelse lämnas under högst 480 dagar sammanlagt för föräldrarna.

Vid flerbarnsbörd lämnas föräldrapenning under ytterligare högst 180 dagar för varje barn utöver det första.

13 § Föräldrapenning lämnas längst till dess barnet har fyllt åtta år eller till den senare tidpunkt då barnet har avslutat det första skolåret.

Vem får föräldrapenningen?

Ensam vårdnad

14 § En förälder som har ensam vårdnad om ett barn får föräldrapenningen under hela den tid som anges i 12 §.

Gemensam vårdnad

15 § Vid gemensam vårdnad om ett barn får vardera föräldern föräldrapenning under hälften av den tid som anges i 12 §.

Om endast en av föräldrarna har rätt till föräldrapenning, får han eller hon föräldrapenning under hela den tid som anges i 12 §.

Förmåga att vårda barnet saknas

16 § Om en förälder på grund av sjukdom eller funktionshinder varaktigt saknar förmåga att vårda barnet, får den andra föräldern föräldrapenning under hela den tid som anges i 12 §.

Avstående från föräldrapenning

17 § En förälder kan genom skriftlig anmälan avstå rätten att få föräldrapenning till förmån för den andra föräldern.

Detta gäller dock inte föräldrapenning på sjukpenningnivå enligt 21 och 22 §§ såvitt avser en tid om

1. 60 dagar för varje barn, eller
2. 60 dagar för barnen gemensamt vid flerbarnsbörd.

Ersättningsnivåer*Inledande bestämmelser*

18 § Föräldrapenning kan lämnas på

- sjukpenningnivå,
- grundnivå, eller
- lägstanivå.

19 § För de första 180 dagarna med rätt till föräldrapenning för vård av ett barn gäller att förmånen kan lämnas på antingen sjukpenningnivån eller grundnivån.

Efter 180 dagar gäller att föräldrapenning kan lämnas för 210 dagar på antingen sjukpenningnivån eller grundnivån och för 90 dagar på lägstanivån.

20 § När det gäller flerbarnsbörd finns bestämmelser om ersättningsnivåerna i 39–42 §§.

Sjukpenningnivån

21 § Föräldrapenning på sjukpenningnivån kan lämnas till en förälder som är försäkrad för arbetsbaserad föräldrapenning enligt A 6 kap. 6 § 2 och om det enligt C 6 kap. 3 § kan fastställas en sjukpenninggrundande inkomst för föräldern.

22 § För hel föräldrapenning motsvarar sjukpenningnivån 80 procent av förälderns sjukpenninggrundande inkomst, beräknad enligt 25–28 §§.

Om hel föräldrapenning på sjukpenningnivån inte överstiger 180 kronor om dagen lämnas i stället föräldrapenning på grundnivån enligt 23 §.

Grundnivån

23 § Föräldrapenning på grundnivån kan lämnas till en förälder som är försäkrad för bosättningsbaserad eller arbetsbaserad föräldrapenning.

För hel föräldrapenning är grundnivån 180 kronor om dagen.

Lägstanivån

24 § Föräldrapenning på lägstanivån kan lämnas till en förälder som är försäkrad för bosättningsbaserad föräldrapenning och avser tid då föräldrapenning inte får lämnas på sjukpenningnivån eller grundnivån.

För hel föräldrapenning är lägstanivån 60 kronor om dagen.

Beräkning av föräldrapenning på sjukpenningnivån

Grundläggande bestämmelser

25 § När föräldrapenning skall lämnas på sjukpenningnivån skall ersättningen beräknas enligt bestämmelserna om sjukpenning och sjukpenninggrundande inkomst i C 6, 7 och 9 kap., med undantag av bestämmelserna i

- C 7 kap. 18–21 §§ om beräkning i vissa situationer, och
- C 9 kap. 12–18 §§ om arbetstidsberäknad sjukpenning.

Barn som inte har fyllt två år

26 § Om en förälders sjukpenninggrundande inkomst har sänkts enligt C 7 kap. 14 §, skall föräldrapenningen till dess barnet fyller två år beräknas lägst på grundval av

1. den sjukpenninggrundande inkomst som gällde innan sänkningen skedde, eller

2. den högre inkomst som löneutvecklingen inom yrkesområdet därefter föranleder.

Första stycket gäller all föräldrapenning som lämnas till föräldern, när han eller hon avstår från förvärvsarbete för vård av barn under den tid som anges där.

Ny graviditet och adoption

27 § Om en förälder är gravid på nytt innan ett barn har uppnått eller skulle ha uppnått ett år och nio månaders ålder, skall föräldrapenning för föräldrarna även fortsättningsvis beräknas på det sätt som anges i 26 §.

Det som anges i första stycket gäller även vid adoption av ett barn som sker högst två år och sex månader efter det att det först nämnda barnet har fötts eller adopterats.

Ersättning till familjehemsförälder

28 § Om en familjehemsförälder får ersättning för vården av barnet, skall det bortses från den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som grundas på ersättningen.

Beräkning av antalet dagar med rätt till föräldrapenning

Grundläggande bestämmelser

29 § Vid beräkning av antalet dagar med rätt till föräldrapenning gäller följande:

- En dag med hel föräldrapenning motsvarar en dag.
- En dag med tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels föräldrapenning motsvarar tre fjärdedelar, hälften, en fjärdedel respektive en åttondel av en dag.

Avräkning för utländsk föräldrapenning

30 § Om en förälder har fått en förmån enligt utländsk lagstiftning, som motsvarar föräldrapenning med anledning av ett barns födelse, skall den tid som den utländska förmånen har lämnats för

räknas av från det högsta antal dagar som föräldrapenning kan lämnas för enligt 12 §.

31 § Avräkning enligt 30 § skall i första hand göras från de dagar som föräldern själv har rätt till enligt 15 § första stycket samt, när det gäller dessa dagar, från de dagar som avses i 32–34 §§.

För återstående dagar som skall räknas av gäller följande:

1. Om den utländska förmånen grundas på inkomst av anställning eller av annat förvärvsarbete, skall avräkningen i första hand göras från de dagar för vilka föräldrapenning kan lämnas på sjukpenningnivån.

2. Om den utländska förmånen lämnas med ett belopp som för alla förmånstagare är enhetligt och oberoende av inkomst av anställning eller av annat förvärvsarbete, skall avräkningen i första hand göras från de dagar för vilka föräldrapenning kan lämnas endast på lägstanivån.

Föräldrapenning för de första 180 dagarna

Både bosättningsbaserad och arbetsbaserad föräldrapenning

32 § Till en förälder som är försäkrad för både bosättningsbaserad och arbetsbaserad föräldrapenning lämnas förmånen för de första 180 dagarna enligt följande.

1. Föräldrapenning lämnas på sjukpenningnivån, om föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse eller den beräknade tidpunkten för födelsen har varit försäkrad för sjukpenning enligt A 6 kap. 6 § 3 och under hela den tiden skulle ha haft rätt till en sjukpenning som överstiger lägstanivån för föräldrapenning (240-dagarsvillkoret).

2. Om förutsättningarna i 1 inte är uppfyllda och om hel föräldrapenning på sjukpenningnivån i annat fall inte överstiger 180 kronor om dagen, lämnas föräldrapenning på grundnivån.

Enbart bosättningsbaserad föräldrapenning

33 § Till en förälder som är försäkrad för enbart bosättningsbaserad föräldrapenning lämnas förmånen för de första 180 dagarna på grundnivån.

Enbart arbetsbaserad föräldrapenning

34 § Till en förälder som är försäkrad för enbart arbetsbaserad föräldrapenning lämnas förmånen för de första 180 dagarna enligt 32 §.

För att föräldrapenning skall lämnas på grundnivån krävs dock att föräldern uppfyller 240-dagarsvillkoret i 32 § 1.

Särskilt om 240-dagarsvillkoret

35 § För en förälder som anses bosatt i Sverige även under vistelse utomlands enligt bestämmelserna i A 5 kap. 6 och 8 §§, skall det bortses från tiden för utlandsvistelsen när det bestäms om 240-dagarsvillkoret i 32 § 1 är uppfyllt.

För en förälder som fått sjukersättning eller aktivitetsersättning skall sådan sjukpenninggrundande inkomst som beräknas enligt C 7 kap. 22 § anses ha gällt hela den tid som föräldern fått sådan ersättning när det bestäms om 240-dagarsvillkoret i 32 § 1 är uppfyllt.

Föräldrapenning efter 180 dagar*Både bosättningsbaserad och arbetsbaserad föräldrapenning*

36 § Till en förälder som är försäkrad för både bosättningsbaserad och arbetsbaserad föräldrapenning lämnas förmånen efter den 180 dagen för

1. 210 dagar på sjukpenningnivån, dock lägst på grundnivån, och
2. 90 dagar på lägstanivån.

Enbart bosättningsbaserad föräldrapenning

37 § Till en förälder som är försäkrad för enbart bosättningsbaserad föräldrapenning lämnas förmånen efter den 180 dagen för

1. 210 dagar på grundnivån, och
2. 90 dagar på lägstanivån.

Enbart arbetsbaserad föräldrapenning

38 § Till en förälder som är försäkrad för enbart arbetsbaserad föräldrapenning lämnas förmånen efter den 180 dagen för 210 dagar på sjukpenningnivån, dock lägst på grundnivån.

Föräldrapenning vid flerbarnsbörd*Både bosättningsbaserad och arbetsbaserad föräldrapenning*

39 § Till en förälder som är försäkrad för både bosättningsbaserad och arbetsbaserad föräldrapenning lämnas vid flerbarnsbörd föräldrapenning för det andra barnet för ytterligare

1. 90 dagar på sjukpenningnivån, dock lägst på grundnivån, och
2. 90 dagar på lägstanivån.

Enbart bosättningsbaserad föräldrapenning

40 § Till en förälder som är försäkrad för enbart bosättningsbaserad föräldrapenning lämnas vid flerbarnsbörd föräldrapenning för det andra barnet för ytterligare

1. 90 dagar på grundnivån, och
2. 90 dagar på lägstanivån.

Enbart arbetsbaserad föräldrapenning

41 § Till en förälder som är försäkrad för enbart arbetsbaserad föräldrapenning lämnas vid flerbarnsbörd föräldrapenning för det andra barnet för ytterligare 90 dagar på sjukpenningnivån, dock lägst på grundnivån.

Flerbarnsbörd med minst tre barn

42 § För varje barn utöver det andra lämnas föräldrapenning för ytterligare 180 dagar enligt den ersättningsnivå som anges i

1. 39 § 1 till en förälder som är försäkrad för såväl bosättningsbaserad som arbetsbaserad föräldrapenning,
2. 40 § 1 till en förälder som är försäkrad för enbart bosättningsbaserad föräldrapenning, eller

3. 41 § till en förälder som är försäkrad för enbart arbetsbaserad föräldrapenning.

6 kap. Tillfällig föräldrapenning

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- rätten till tillfällig föräldrapenning i 2–9 §§,
- tillfällig föräldrapenning vid barns födelse eller adoption i 10–15 §§,
- vård av barn som inte har fyllt 12 år i 16–21 §§,
- vård av barn som har fyllt 12 år i 22–24 §§,
- vård av barn som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade i 25 och 26 §§,
- förmånstiden i 27 och 28 §§,
- vård av svårt sjukt barn i 29 och 30 §§,
- beräkning av antalet dagar med rätt till tillfällig föräldrapenning i 31 §, och
- beräkning av tillfällig föräldrapenning i 32–37 §§.

Allmänt om rätten till tillfällig föräldrapenning

Allmänna bestämmelser

2 § Rätt till tillfällig föräldrapenning har en försäkrad förälder som avstår från att utföra förvärvsarbete i samband med ett barns födelse eller behov av vård.

Tillfällig föräldrapenning lämnas i de situationer och under de närmare förutsättningar som anges i detta kapitel. Förmånen är arbetsbaserad enligt A 6 kap.

3 § Tillfällig föräldrapenning får utöver vad som anges i 4 kap. 12 § lämnas till båda föräldrarna för samma barn och tid i följande situationer:

1. Om föräldrarna följer med sitt barn till läkare när barnet lider av allvarlig sjukdom.
2. Om föräldrarna, som en del i behandlingen av sitt barn, behöver delta i läkarbesök eller i behandling som ordinerats av läkare.

Förhandsbesked om tillfällig föräldrapenning

4 § Försäkringskassan får i förväg pröva om förutsättningarna för tillfällig föräldrapenning enligt 22 och 26 §§ är uppfyllda. Ett sådant beslut är bindande för den tid som anges i beslutet men kan omprövas om de förhållanden som har lagts till grund för beslutet ändras.

Förmånsnivåer och förvärvsarbete

5 § Tillfällig föräldrapenning kan lämnas enligt följande förmånsnivåer:

1. Hel tillfällig föräldrapenning lämnas för dag när en förälder helt avstått från förvärvsarbete.

2. Tre fjärdedels tillfällig föräldrapenning lämnas för dag när en förälder förvärvsarbetat högst en fjärdedel av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.

3. Halv tillfällig föräldrapenning lämnas för dag när en förälder förvärvsarbetat högst hälften av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.

4. En fjärdedels tillfällig föräldrapenning lämnas för dag när en förälder förvärvsarbetat högst tre fjärdedelar av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.

5. En åttondels tillfällig föräldrapenning lämnas för dag när en förälder förvärvsarbetat högst sju åttondelar av den tid han eller hon annars skulle ha arbetat.

6 § Som förvärvsarbete betraktas inte vård av barn som har tagits emot för stadigvarande vård och fostran i förälderns hem.

7 § Om en förälder får oavkortade löneförmåner under tid då han eller hon bedriver studier, likställs avstående från studier med avstående från förvärvsarbete vid tillämpning av bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning. Detta gäller dock endast i den utsträckning föräldern går miste om löneförmånerna.

Överlåtelse av rätten till tillfällig föräldrapenning

8 § En förälder får överlåta rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av ett barn till någon som är försäkrad för tillfällig föräldrapenning och som i stället för föräldern avstår från förvärvsarbete för vård av barnet. Sådan överlåtelse får ske i följande situationer:

1. I samband med sjukdom eller smitta hos barnet.
2. I samband med sjukdom eller smitta hos barnets ordinarie vårdare, när det gäller barn som avses i 16–19, 22 och 25 §§.

9 § Försäkringskassan får, efter medgivande av en förälder, besluta att en annan person som enligt A 6 kap. är försäkrad för tillfällig föräldrapenning och som i stället för föräldern avstår från förvärvsarbete skall få rätt till tillfällig föräldrapenning i de fall som anges i 8 §.

Som villkor för detta gäller

1. dels att föräldern på grund av egen sjukdom eller smitta inte kan vårda barnet,
2. dels att föräldern inte får tillfällig föräldrapenning endast av det skälet att han eller hon för samma tid får sådan förmån som avses i 4 kap. 16 § eller smittbärapenning.

Tillfällig föräldrapenning vid barns födelse eller adoption

Rätten till förmånen

10 § Rätt till tillfällig föräldrapenning har en far som avstår från förvärvsarbete i samband med sitt barns födelse för att

1. närvara vid förlossningen,
2. sköta hemmet, eller
3. vårda barn.

11 § I följande situationer får Försäkringskassan bevilja tillfällig föräldrapenning för ändamål som anges i 10 § till en annan person som i stället för en far eller mor avstår från sitt förvärvsarbete i samband med ett barns födelse:

1. Det finns inte någon far till barnet som har rätt till tillfällig föräldrapenning.
2. Barnets mor är avliden.
3. Barnets far avstår från sin rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 10 § och det skulle vara oskäligt att inte låta honom avstå.

4. Barnets far kan inte utnyttja sin rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 10 §.

5. Barnets far kommer sannolikt inte att nyttja sin rätt enligt 10 § på grund av besöksförbud enligt lagen (1988:688) om besöksförbud eller liknande eller på grund av andra särskilda omständigheter.

För att Försäkringskassan skall kunna bevilja tillfällig föräldrapenning enligt första stycket krävs att personen är försäkrad för tillfällig föräldrapenning enligt A 6 kap.

12 § Vid adoption lämnas tillfällig föräldrapenning enligt 10 och 11 §§, dock endast om barnet inte fyllt 10 år.

13 § Vid adoption eller när två personer enligt 6 kap. 10 a § föräldrabalken har förordnats att gemensamt utöva vårdnaden om ett barn gäller följande:

1. Rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 10 § tillkommer båda adoptivföräldrarna eller de särskilt förordnade vårdnadshavarna.

2. Det som i 11 § sägs om far eller mor skall i stället gälla adoptivföräldrarna eller de särskilt förordnade vårdnadshavarna.

Förmånstiden

14 § Tillfällig föräldrapenning enligt 10–13 §§ lämnas under högst tio dagar per barn, dock inte för tid efter sextionde dagen efter barnets hemkomst efter förlossningen. Vid adoption räknas tiden från den tidpunkt föräldrarna fått barnet i sin vård.

Är det fråga om tillfällig föräldrapenning enligt 11 § eller 13 § 2, skall dock avräkning ske för dagar med tillfällig föräldrapenning som en förälder kan ha fått med stöd av 10 § och 13 § 1.

Fördelning av förmånstiden

15 § Vid adoption och för särskilt förordnade vårdnadshavare fördelas de dagar som anges i 14 § med hälften till vardera föräldern eller vårdnadshavaren om de inte kommer överens om annat.

Om det finns endast en adoptivförälder eller särskilt förordnad vårdnadshavare med rätt till ersättning, har den föräldern eller vårdnadshavaren ensam rätt till alla dagar som anges i 14 §.

Vård av barn som inte har fyllt 12 år

Vid smitta, sjukdom eller annat vårdbehov

16 § En förälder har rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av ett barn, som inte har fyllt 12 år, om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete i samband med

1. sjukdom eller smitta hos barnet i annat fall än som avses i 29 §,
2. sjukdom eller smitta hos barnets ordinarie vårdare,
3. besök i samhällets förebyggande barnhälsovård, eller
4. vårdbehov som uppkommer till följd av att barnets andra förälder besöker läkare med ett annat barn till någon av föräldrarna, under förutsättning att det sistnämnda barnet omfattas av bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning.

17 § För vård av ett barn som är yngre än 240 dagar lämnas tillfällig föräldrapenning enligt 16 § endast om tillsynen av barnet är stadigvarande ordnad. Därutöver lämnas ersättning endast om barnet vårdas på sjukhus eller får motsvarande vård i hemmet.

18 § För vård av ett barn som är 240 dagar eller äldre lämnas tillfällig föräldrapenning enligt 16 § inte för tid när föräldrapenning annars skulle ha lämnats. Detta gäller dock inte om barnet vårdas på sjukhus.

19 § Med vård på sjukhus enligt 17 och 18 §§ likställs tillfällig vård i övergångsboende för barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Vid läkarbesök, behandling eller deltagande i kurs

20 § En förälder till ett sjukt eller funktionshindrat barn, som inte har fyllt 12 år, har rätt till tillfällig föräldrapenning när föräldern behöver avstå från förvärvsarbete i samband med

1. besök på en institution för medverkan i behandling av barnet eller för att lära sig vårda barnet,
2. deltagande i en kurs som ordnas av sjukvårdshuvudman i samma syfte som anges i 1,
3. läkarbesök på grund av att barnet lider av allvarlig sjukdom,
4. läkarbesök som är en del i behandlingen av barnet, eller

5. deltagande i någon behandling som är ordinerad av läkare i samma syfte som anges i 4.

Förmånstiden

21 § Tillfällig föräldrapenning enligt 16–20 §§ lämnas under sammanlagt högst 60 dagar för varje barn och år.

Om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete av skäl som anges i 16 § 1, 3 eller 4 eller 20 § lämnas tillfällig föräldrapenning under ytterligare högst 60 dagar för varje barn och år.

Vård av barn som har fyllt 12 år

Vid behov av särskild tillsyn eller vård

22 § En förälder har rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av ett barn som har fyllt 12 men inte 16 år i de fall det är styrkt att barnet är i behov av särskild tillsyn eller vård på grund av

1. sjukdom i annat fall än som avses i 29 §,
2. psykisk utvecklingsstörning, eller
3. annat funktionshinder.

23 § En förälder har rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 22 § endast om han eller hon behöver avstå från sitt förvärvsarbete av skäl som anges i 16 eller 20 §.

24 § För tid när föräldrapenning annars skulle ha lämnats har en förälder rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 22 § endast om barnet vårdas på sjukhus.

Vård av barn som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

Barn som inte har fyllt 16 år

25 § En förälder till ett barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade har även rätt till tillfällig föräldrapenning för kontaktdagar från barnets födelse till

dess att det fyller sexton år. Detta gäller endast om föräldern avstår från förvärvsarbete i samband med

1. deltagande i föräldrautbildning,
2. besök i barnets skola,
3. besök i förskoleverksamhet som barnet deltar i, eller
4. besök i skolbarnsomsorg som barnet deltar i.

Barn som har fyllt 16 år

26 § En förälder till ett barn som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade har rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barnet från det att barnet fyllt 16 år till dess att det fyller 21 år. Rätt till tillfällig föräldrapenning föreligger dock endast om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete av skäl som anges i 16 § 1.

Om barnet efter att ha fyllt 21 år går i sådan skola som avses i 5 kap. 28 § eller 6 kap. 7 § skollagen (1985:1100) har föräldern rätt till tillfällig föräldrapenning för vård av barnet till och med vårterminen det år då barnet fyller 23 år.

Förmånstiden

27 § Tillfällig föräldrapenning enligt 22 eller 26 § lämnas under sammanlagt högst 60 dagar för varje barn och år.

Om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete av skäl som anges i 16 § 1, 3 och 4 eller 20 § lämnas tillfällig föräldrapenning under ytterligare högst 60 dagar för varje barn och år.

28 § Tillfällig föräldrapenning enligt 25 § lämnas under högst 10 dagar per barn och år.

Vård av svårt sjukt barn

29 § Föräldrar till ett svårt sjukt barn som inte har fyllt 18 år har rätt till tillfällig föräldrapenning när de behöver avstå från förvärvsarbete för vård av barnet.

30 § Tillfällig föräldrapenning enligt 29 § lämnas under ett obegränsat antal dagar.

Beräkning av antalet dagar med rätt till tillfällig föräldrapenning

31 § Vid beräkning av antal dagar med rätt till tillfällig föräldrapenning gäller följande:

- En dag med hel tillfällig föräldrapenning motsvarar en dag.
- En dag med tre fjärdedels, halv, en fjärdedels eller en åttondels tillfällig föräldrapenning motsvarar tre fjärdedelar, hälften, en fjärdedel respektive en åttondel av en dag.

Beräkning av tillfällig föräldrapenning

Grundläggande bestämmelser

32 § Tillfällig föräldrapenning beräknas enligt bestämmelserna om sjukpenning och sjukpenninggrundande inkomst i C 6–9 kap., med de undantag som anges i

1. C 8 kap. 21 § om karensdag,
2. C 8 kap. 23–27 §§ om karenstid, och
3. 33–37 §§ i detta kapitel om olika slags inkomster.

För hel tillfällig föräldrapenning motsvarar ersättningsnivån 80 procent av föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst.

Inkomst av anställning

33 § Om inte annat följer av 34–37 §§, skall hel tillfällig föräldrapenning för dag motsvara kvoten av

- 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten av anställning och
- årsarbetstiden.

Vid beräkningen tillämpas C 9 kap. 13–16 §§ på motsvarande sätt för den tid som förmånen avser.

Inkomst av annat förvärvsarbete m.m.

34 § Om tillfällig föräldrapenning lämnas på grundval av inkomst av annat förvärvsarbete, skall hel tillfällig föräldrapenning för dag motsvara kvoten av

– 80 procent av den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten och 365.

Beloppet avrundas till närmaste hela krontal, varvid 50 öre avrundas uppåt.

35 § Tillfällig föräldrapenning beräknas enligt 34 § även i följande situationer:

1. När den försäkrade skall få tillfällig föräldrapenning för tid då annars graviditetspenning, föräldrapenning eller rehabiliteringspenning skulle ha lämnats.

2. När den försäkrade är arbetslös och söker arbete i enlighet med C 9 kap. 6 § första stycket 1.

Inkomst av såväl anställning som annat förvärvsarbete

36 § Om tillfällig föräldrapenning skall lämnas på grundval av sjukpenninggrundande inkomst av såväl anställning som annat förvärvsarbete beräknas den del av förmånen som svarar mot inkomst av anställning enligt 33 §, medan den del av förmånen som svarar mot inkomst av annat förvärvsarbete beräknas enligt 34 §.

Familjehemsförälder

37 § Om en familjehemsförälder får ersättning för vården av barnet, skall det bortses från den del av den sjukpenninggrundande inkomsten som grundas på ersättningen.

Vidare skall tillfällig föräldrapenning beräknas enligt 34 § i fall som avses i C 9 kap. 9 § andra stycket.

III Barnbidrag

7 kap. Innehåll

1 § I denna underavdelning finns bestämmelser om

- rätten till barnbidrag i 8 kap., och
- vem som får barnbidraget i 9 kap.

8 kap. Rätten till barnbidrag

Innehåll

- 1 § I detta kapitel finns bestämmelser om
- förmånsformer i 2 §,
 - allmänt barnbidrag i 3–5 §§,
 - förlängt barnbidrag i 6–8 §§,
 - flerbarnstillägg i 9–13 §§,
 - omprövning vid ändrade förhållanden i 14 §, och
 - retroaktiv ersättning i 15 §.

Förmånsformer

- 2 § Barnbidrag för ett försäkrat barn lämnas i form av
- allmänt barnbidrag,
 - förlängt barnbidrag, och
 - flerbarnstillägg.

Allmänt barnbidrag

3 § Allmänt barnbidrag lämnas med 950 kronor i månaden från och med månaden efter barnets födelse.

4 § Om rätten till allmänt barnbidrag uppkommer vid någon annan tidpunkt än barnets födelse lämnas allmänt barnbidrag från och med månaden efter denna tidpunkt.

5 § Allmänt barnbidrag lämnas till och med det kvartal då barnet fyller 16 år.

Förlängt barnbidrag

6 § Förlängt barnbidrag lämnas med 950 kronor i månaden efter den tid som anges i 5 § för ett barn som går i

1. grundskolan eller motsvarande utbildning i sameskolan, en riksinternatskola eller en sådan fristående skola som avses i 9 kap. 1 eller 2 § skollagen (1985:1100), eller

2. särskolan eller specialskolan eller motsvarande utbildning i en fristående skola som är statsunderstödd eller står under statlig tillsyn.

7 § Förlängt barnbidrag lämnas för ett barn som går i skolan utomlands om svenskt statsbidrag betalas till skolan och om utbildningen i huvudsak motsvarar svensk grundskola.

8 § Förlängt barnbidrag lämnas till och med den månad då barnet slutför utbildningen eller avbryter studierna.

Flerbarnstillägg

9 § Om någon enligt 9 kap. får barnbidrag för tre eller flera barn lämnas flerbarnstillägg med

1. 254 kronor i månaden för det tredje barnet,
2. 760 kronor i månaden för det fjärde barnet, och
3. 950 kronor i månaden för det femte barnet och varje ytterligare barn.

I 9 kap. 11 § finns vissa bestämmelser om anmälan för flerbarnstillägg.

10 § Följande barn berättigar till flerbarnstillägg:

1. barn för vilka allmänt barnbidrag lämnas,
2. barn för vilka rätt till förlängt barnbidrag föreligger, och
3. barn som bedriver studier som ger rätt till studiehjälp enligt 2 kap. studiestödslagen (1999:1395) om barnet, bortsett från åldern, uppfyller kraven för allmänt barnbidrag.

11 § Vid tillämpningen av 10 § beaktas inte barn i familjehem eller i hem för vård eller boende som avses i H 3 kap. 6 och 7 §§.

12 § Barn som avses i 10 § 2 och 3 berättigar till flerbarnstillägg från och med det kvartal då studierna påbörjas och längst till och med det andra kvartalet det år då barnet fyller 20 år.

- Ett sådant barn berättigar inte till flerbarnstillägg om barnet
- deltar i undervisning som omfattar kortare tid än åtta veckor eller deltidsutbildning,
 - är gift, eller

– inte stadigvarande sammanbor med den som söker flerbarnstillägg.

13 § Vid beräkningen av flerbarnstillägg skall de barn för vilka någon får barnbidrag räknas samman med de barn för vilka någon annan får barnbidrag om dessa bidragsmottagare

1. är gifta med varandra och stadigvarande sammanbor, eller
2. är sambor och tidigare har varit gifta med varandra eller har eller har haft barn gemensamt

Omprövning vid ändrade förhållanden

14 § Om det inträffar något som medför att rätten till barnbidrag ökar eller minskar skall bidraget ändras från och med månaden efter förändringen.

Retroaktiv ersättning

15 § Rätten till barnbidrag går förlorad om bidraget ännu inte har betalats ut under året efter det år som det hänförs till. Detta gäller dock inte om den bidragsberättigade inom den tiden gör gällande sin rätt till bidraget hos Försäkringskassan.

9 kap. Vem får barnbidraget?

Innehåll

- 1 §** I detta kapitel finns bestämmelser
- om bidragsmottagare i 2 och 3 §§,
 - vid ensam vårdnad i 4 §,
 - vid gemensam vårdnad i 5–7 §§,
 - om det finns särskilt förordnade vårdnadshavare i 8 §,
 - om vårdnadshavare är av samma kön i 9 §,
 - vid adoption i 10 §,
 - när flerbarnstillägg skall lämnas i 11–13 §§,
 - om utbetalning till annan i 14 §,
 - om omprövning vid ändrade förhållanden i 15 §, och
 - om utbetalning av barnbidrag i 16 §.

Bidragsmottagare

2 § För att få barnbidrag krävs, utom i fall som avses i 14 § och H 3 kap. 7 §, att bidragsmottagaren är försäkrad för barnbidrag.

3 § Om inte annat följer av detta kapitel har ett barn som är myndigt eller gift rätt att själv få barnbidraget.

Ensam vårdnad

4 § Den som har ensam vårdnad om ett barn får barnbidraget.

Gemensam vårdnad

5 § Vid gemensam vårdnad får barnets mor barnbidraget. Om föräldrarna begär det hos Försäkringskassan får i stället barnets far barnbidraget.

6 § Om den förälder som enligt 5 § skall få bidraget under en längre tid inte kan delta i vårdnaden på grund av frånvaro, sjukdom eller något annat skäl, övergår rätten att få barnbidraget till den andra föräldern.

7 § Om barnet varaktigt bor tillsammans med endast en av föräldrarna har den föräldern efter anmälan rätt att få bidraget.

Särskilt förordnade vårdnadshavare

8 § För barn med två särskilt förordnade vårdnadshavare gäller det som framgår av 5–7 §§ om barnets mor och far i stället barnets kvinnliga respektive manliga vårdnadshavare.

Vårdnadshavare av samma kön

9 § Är barnets föräldrar eller särskilt förordnade vårdnadshavare av samma kön, skall vad som framgår av 5–7 §§ om barnets mor i stället gälla den äldre av dem eller, om de gör anmälan om det, den yngre av dem.

Blivande adoptivföräldrar

10 § Blivande adoptivföräldrar till ett utländskt barn likställs med föräldrar i fråga om rätten att få barnbidrag.

Särskilt om flerbarnstillägg

11 § Den som får allmänt barnbidrag för de barn som omfattas av flerbarnstillägget får också flerbarnstillägget för dessa barn.

Den som vill få flerbarnstillägg med stöd av 8 kap. 10 § 2 eller 3 eller 13 § skall anmäla detta till Försäkringskassan.

12 § Om allmänt barnbidrag har slutat lämnas för alla de barn som flerbarnstillägget avser, får barnens vårdnadshavare flerbarnstillägget. Om alla de barn som berättigar till flerbarnstillägget är myndiga eller annars saknar vårdnadshavare, får den eller de föräldrar som de stadigvarande sammanbor med flerbarnstillägget.

13 § Skulle två personer kunna få flerbarnstillägget, betalas detta till kvinnan eller, om de gör anmälan om detta, till mannen. Är personerna av samma kön, betalas flerbarnstillägget till den äldre av dem eller, om de gör anmälan om det, till den yngre.

Utbetalning till annan

14 § Om det finns synnerliga skäl får barnbidraget, i stället för vad som framgår av 2–13 §§, på begäran av socialnämnden, betalas ut till den andre av föräldrarna, någon annan lämplig person eller nämnden.

Omprövning vid ändrade förhållanden

15 § Om förhållandena ändras på ett sätt som är avgörande för vem som får bidraget skall ändringen ha verkan från och med månaden efter den då ändringen ägde rum.

Utbetalning av barnbidrag

16 § Barnbidrag betalas ut månadsvis. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om sättet och tiden för utbetalningen.

IV Underhållsstöd

10 kap. Innehåll, definitioner och förklaringar

Innehåll

1 § I denna underavdelning finns bestämmelser om

- underhållsstödet i 11 kap., och
- bidragsskyldigas betalningsskyldighet mot Försäkringskassan i 12 kap.

Inledande bestämmelse

2 § Underhållsstöd kan lämnas till barn vars föräldrar inte bor tillsammans. En förälder som är underhållsskyldig för barnet kan bli skyldig att till Försäkringskassan betala hela eller delar av det stöd som lämnats till barnet.

Definitioner och förklaringar

Boförälder

3 § När det gäller underhållsstöd avses med boförälder den av föräldrarna som barnet är folkbokfört hos om barnet bor varaktigt endast hos den föräldern.

Växelvis boende

4 § När det gäller underhållsstöd avses med växelvis boende att barnet bor varaktigt hos båda föräldrarna och är folkbokfört hos en av dem.

Bidragsskyldig

5 § När det gäller underhållsstöd avses med bidragsskyldig den som enligt 7 kap. 2 § första stycket föräldrabalken skall fullgöra sin underhållsskyldighet genom att betala underhållsbidrag till barnet.

Personer som likställs med förälder

6 § När det gäller underhållsstöd likställs blivande adoptivförälder till ett utländskt barn med en förälder som har vårdnaden om ett barn.

11 kap. Underhållsstödet**Innehåll**

- 1 § I detta kapitel finns
- allmänna bestämmelser om rätten till underhållsstöd i 2–7 §§ samt bestämmelser om
 - när rätten till underhållsstöd inte gäller i 8–12 §§,
 - förmånstiden i 13 och 14 §§,
 - vem som får utbetalningen av underhållsstödet i 15–19 §§,
 - beräkning av underhållsstöd i 20–31 §§,
 - omprövning och ändrade förhållanden i 32 §, och
 - handläggningen i 33–35 §§.

Allmänna bestämmelser om rätten till underhållsstöd*Barn vars föräldrar inte bor tillsammans*

2 § Om föräldrarna till ett försäkrat barn inte bor tillsammans har barnet rätt till underhållsstöd i de fall som anges i 4 och 5 §§.

Om barnet har fyllt 18 år lämnas förlängt underhållsstöd, om även villkoren i 6 § är uppfyllda.

3 § När barnets föräldrar är folkbokförda på samma adress eller är gifta med varandra skall de anses bo tillsammans. Detta gäller dock inte om den som begär underhållsstöd eller som stöd betalas ut till visar något annat.

Om andra omständigheter gör det sannolikt att föräldrarna bor tillsammans, måste den som begär underhållsstöd eller som stöd betalas ut till visa att de inte gör det.

Vårdnadshavare i Sverige

4 § Underhållsstöd lämnas endast om barnets boförälder bor här i landet. Om barnet är underårigt krävs dessutom att boföräldern är vårdnadshavare för barnet.

5 § Vid växelvis boende krävs det att den som söker stödet bor här i landet. Om barnet är underårigt krävs också att båda föräldrarna eller en av dem är vårdnadshavare.

Förlängt underhållsstöd

6 § Ett barn som har fyllt 18 år och som inte har ingått äktenskap har rätt till förlängt underhållsstöd om han eller hon bedriver studier som ger rätt till förlängt barnbidrag eller till studiehjälp enligt 2 kap. studiestödslagen (1999:1395).

Studier som omfattar kortare tid än åtta veckor eller deltidsstudier ger dock inte rätt till förlängt underhållsstöd.

Barn hos särskilt förordnade vårdnadshavare

7 § Underhållsstöd och förlängt underhållsstöd lämnas även till ett barn som varaktigt bor och är folkbokfört hos

1. en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare som bor här i landet, eller

2. någon eller några som bor här i landet och som var särskilt förordnade vårdnadshavare för barnet, när det fyllde 18 år.

Vad som i denna underavdelning anges om boförälder gäller då den eller de särskilt förordnade vårdnadshavarna. Bestämmelserna i 3 och 8 §§ tillämpas inte i dessa fall.

När rätten till underhållsstöd inte gäller

Vägran att uppge faderskap

8 § Underhållsstöd lämnas inte om barnets mor är boförälder och hon uppenbarligen utan giltigt skäl låter bli att vidta eller medverka till åtgärder för att få faderskapet till barnet fastställt.

Betalning av underhåll

9 § Underhållsstöd lämnas inte om det finns anledning anta att en bidragsskyldig förälder i rätt ordning betalar underhåll med minst det belopp som skulle betalas ut som underhållsstöd till barnet.

Underhållsstöd lämnas inte heller om det är uppenbart att den bidragsskyldige föräldern på något annat sätt ser till att barnet får motsvarande underhåll.

Vägran att begära underhållsbidrag

10 § Underhållsstöd lämnas inte om boföräldern trots föreläggande enligt 12 kap. 24 § utan giltigt skäl låter bli att vidta eller medverka till de åtgärder som begärs.

Barn med barnpension eller efterlevandestöd

11 § Underhållsstöd lämnas inte om barnet har rätt till barnpension eller efterlevandestöd efter en bidragsskyldig förälder.

Förlängt underhållsstöd

12 § Förlängt underhållsstöd lämnas inte till ett barn i fall som avses i 8–11 §§. Det som anges om boföräldern i 8 och 10 §§ skall då i stället gälla barnet.

Förmånstiden

Underhållsstöd

13 § Underhållsstöd lämnas från och med månaden efter den månad när föräldrarna har flyttat isär eller rätt till stöd annars har uppkommit, dock inte för längre tid tillbaka än en månad före ansökningsmånaden.

Underhållsstöd lämnas till och med månaden då barnet har fyllt 18 år eller den tidigare månad när rätten till stöd annars har upphört.

Förlängt underhållsstöd

14 § Förlängt underhållsstöd lämnas, om villkoren i 13 § är uppfyllda, från och med månaden efter det att den studerande har fyllt 18 år eller återupptagit studier som avses i 6 §, dock inte för längre tid tillbaka än en månad före ansökningsmånaden.

Förlängt underhållsstöd lämnas till och med månaden när rätten till stöd upphör, dock längst till och med juni månad det år då barnet fyller 20 år.

Vem får utbetalningen av underhållsstödet?

Boende hos endast en förälder

15 § Den som är boförälder får underhållsstödet.

Växelvis boende

16 § Vid växelvis boende får var och en av föräldrarna en del av underhållsstödet.

Särskilt förordnade vårdnadshavare

17 § Om två särskilt förordnade vårdnadshavare har utsetts att ha vårdnaden gemensamt får den kvinnliga vårdnadshavaren underhållsstödet. Om vårdnadshavarna begär det hos Försäkringskassan får i stället den manlige vårdnadshavaren underhållsstödet.

Om de särskilt förordnade vårdnadshavarna är av samma kön får den äldre av dem underhållsstödet. Om vårdnadshavarna begär det får i stället den yngre av dem underhållsstödet.

Förlängt underhållsstöd

18 § Den studerande får själv det förlängda underhållsstödet.

Utbetalning till annan

19 § Om det finns synnerliga skäl får underhållsstödet, i stället för vad som framgår av 15–18 §§, på begäran av socialnämnden betalas ut till någon annan lämplig person eller till nämnden.

Beräkning av underhållsstöd

Grundläggande bestämmelse

20 § Underhållsstöd till ett barn lämnas med 1 173 kronor i månaden, om inte annat följer av 21–31 §§.

Utfyllnadsbidrag efter avräkning för underhåll

21 § Om det finns anledning att anta att en bidragsskyldig förälder i rätt ordning betalar underhåll till barnet med minst det belopp som skulle ha fastställts som betalningsbelopp enligt 12 kap. 10–17 och 20–22 §§, skall det sist avsedda beloppet räknas av från underhållsstödet.

22 § Om den bidragsskyldige bor utomlands och det finns anledning att anta att han eller hon i rätt ordning betalar fastställt underhållsbidrag, skall detta belopp räknas av från underhållsstödet i stället för vad som anges i 21 §.

23 § Om sökanden begär det, lämnas underhållsstöd med 1 173 kronor i månaden med avräkning för det betalningsbelopp som skulle ha fastställts, om 12 kap. 10–17 och 20–22 §§ hade

tillämpats på inkomsten för den av föräldrarna som inte är bo-förälder.

Växelvis boende

24 § Vid växelvis boende lämnas underhållsstöd för var och en av föräldrarna med hälften av 1 173 kronor i månaden.

Från detta belopp avräknas hälften av det betalningsbelopp som skulle ha fastställts, om 12 kap. 10–17 och 20–22 §§ hade tillämpats på inkomsten för föräldern.

Särskilt förordnade vårdnadshavare

25 § Om ett barn bor hos en eller två särskilt förordnade vårdnadshavare eller hos någon eller några som var särskilt förordnade vårdnadshavare när barnet fyllde 18 år, lämnas dubbla underhållsstöd enligt 20 och 21 §§.

Underhåll i form av engångsbelopp

26 § Om underhållsbidrag har fastställts enligt förädrabalken i form av ett engångsbelopp, skall avräkning från underhållsstödet ske med vad det fastställda underhållsbidraget skäligen kan anses motsvara i underhåll per månad.

Underhåll före beslut om betalningsskyldighet

27 § Om en bidragsskyldig förälder, innan han eller hon har delgetts ett beslut om betalningsskyldighet, har betalat underhåll till barnet för en viss månad, skall det beloppet dras av från underhållsstödet för den månaden.

Underhåll vid umgänge med barnet

28 § Om den bidragsskyldige enligt 12 kap. 19 § har medgetts avdrag med ett visst belopp vid fullgörande av sin betalningsskyldighet, skall kommande underhållsstöd minskas med det beloppet.

Avräkning för barnets inkomster

29 § Om barnet har en sådan inkomst som framkommer vid en tillämpning på barnet av 12 kap. 10–15 §§, skall underhållsstödet minskas med hälften av inkomsten. I stället för den minskning med 72 000 kronor som anges i 12 kap. 10 § skall inkomsten minskas med 48 000 kronor.

30 § Vid växelvis boende skall underhållsstödet för var och en av föräldrarna minskas med ett belopp som motsvarar hälften av det belopp som underhållsstödet skall minskas med enligt 29 §.

Förskott, avrundning och lägsta utbetalning

31 § Underhållsstöd lämnas månadsvis i förskott.

Om det belopp som skall betalas ut för ett barn till en sökande en viss månad är lägre än 50 kronor, betalas det inte ut. I övrigt avrundas belopp som slutar på öretal till närmast lägre krontal.

Omprövning vid ändrade förhållanden

32 § Försäkringskassan skall besluta att dra in eller sätta ned underhållsstödet, om något har inträffat som gör att underhållsstöd inte skall lämnas, eller att det skall lämnas med ett lägre belopp.

Särskilda handlägningsbestämmelser

33 § När underhållsstöd enligt 20–23 §§ eller 25 § har sökts skall Försäkringskassan omedelbart sända meddelande om ansökan till den bidragsskyldige, under förutsättning att hans eller hennes vistelseort är känd eller går att ta reda på.

Meddelandet skall innehålla en uppmaning till den bidragsskyldige att yttra sig muntligen eller skriftligen inom en viss tid, om han eller hon har något att invända mot ansökan eller har något att anföra i fråga om betalningsskyldighet för underhållsstöd enligt 12 kap. 2–5 §§.

34 § När underhållsstöd enligt 24 § har sökts skall Försäkringskassan omedelbart sända meddelande om ansökan till den andra föräldern, under förutsättning att hans eller hennes vistelseort är känd eller går att ta reda på.

Meddelandet skall innehålla en uppmaning till den andra föräldern att yttra sig muntligen eller skriftligen inom en viss tid, om han eller hon har något att anföra i fråga om ansökan.

35 § När Försäkringskassan har meddelat beslut i ärendet, skall sökanden skriftligen underrättas om beslutet.

Beslut om att bevilja underhållsstöd och att fastställa återbetalningsskyldighet skall delges den bidragsskyldige.

12 kap. Bidragsskyldigas betalningsskyldighet mot Försäkringskassan

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- betalningsskyldighet för underhållsstöd i 2–9 §§,
- inkomstunderlag för betalningsskyldighet i 10–15 §§,
- beräkning av betalningsbelopp i 16–22 §§,
- när den bidragsskyldige bor utomlands i 23–26 §§,
- omprövning och ändring av betalningsskyldighet i 27–30 §§,
- anstånd i 31–34 §§,
- eftergift i 35 och 36 §§,
- ränta i 37 och 38 §§, och
- indrivning i 39 §.

Betalningsskyldighet för underhållsstöd

Allmänna bestämmelser

2 § När underhållsstöd lämnas till ett barn och det finns en bidragsskyldig förälder, skall föräldern i förskott för varje månad betala ett belopp till Försäkringskassan som helt eller delvis motsvarar underhållsstödet.

När fastställs betalningsskyldighet?

3 § Betalningsskyldighet skall fastställas av Försäkringskassan samtidigt som eller snarast efter det att ett beslut om underhållsstöd meddelas.

4 § Ett beslut om betalningsskyldighet skall inte meddelas, om 11 kap. 21, 23 eller 24 § tillämpas eller om underhållsskyldighet enligt föräldrabalken har fastställts i form av ett engångsbelopp.

Om den bidragsskyldige är bosatt utomlands och en tillämpning av bestämmelserna i 23 och 24 §§ därför övervägs, behöver betalningsskyldighet inte heller fastställas.

5 § Betalningsskyldighet får inte beslutas för längre tid tillbaka än tre år före den dag då meddelande enligt 11 kap. 33 § om att ansökan om underhållsstöd har gjorts sändes till den bidragsskyldige.

Betalningsskyldighet får inte beslutas för tid under vilken Försäkringskassan har trätt in i barnets rätt till underhållsbidrag enligt 23 §.

Tillfälliga beslut om betalningsskyldighet

6 § Om Försäkringskassan enligt H 9 kap. 2 § har beslutat om underhållsstöd för tid till dess slutligt beslut kan fattas, skall betalningsskyldighet fastställas för den bidragsskyldige för motsvarande tid.

7 § Pågår ett mål om fastställande av faderskap till barnet, får den man som är instämd åläggas betalningsskyldighet, om det finns sannolika skäl för att han är far till barnet. Ett beslut om betal-

ningsskyldighet får dock inte meddelas om flera män är instämnda i målet.

8 § Om den slutliga betalningsskyldigheten bestäms till ett lägre belopp än vad som för samma tid har betalats enligt 6 eller 7 §, skall skillnaden betalas ut till den bidragsskyldige. Bestäms den slutliga betalningsskyldigheten till ett högre belopp, skall den bidragsskyldige betala in skillnaden till Försäkringskassan.

Ändrat faderskap

9 § Om betalningsskyldighet har fastställts slutligt för en man som senare frias från faderskapet till barnet, har han rätt att få tillbaka vad han har betalat jämte ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) från varje betalningsdag.

Inkomstunderlag för betalningsskyldighet

Grundläggande bestämmelse

10 § Den bidragsskyldiges betalningsskyldighet beräknas på differensen mellan

- den bidragsskyldiges inkomst enligt 11–15 §§ och
- 72 000 kronor.

Inkomst enligt taxeringsbeslut

11 § Den bidragsskyldiges inkomst beräknas i enlighet med det taxeringsbeslut enligt 4 kap. 2 § taxeringslagen (1990:324) som fattats närmast före februari månad det år betalningsskyldigheten avser och med utgångspunkt i

1. överskott i inkomstslaget tjänst enligt 10 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229),
2. överskott i inkomstslaget kapital beräknat enligt 13 §, och
3. överskott av en näringsverksamhet beräknad enligt 14 §.

12 § När betalningsskyldigheten fastställs för förfluten tid skall till grund för inkomstberäkningen läggas det taxeringsbeslut som förelåg den eller de månader som betalningsskyldigheten avser.

Inkomstslaget kapital

13 § Överskottet eller underskottet i inkomstslaget kapital enligt 41 kap. 12 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ökas respektive minskas med andra gjorda avdrag i inkomstslaget än

1. avdrag för kapitalförluster till den del de motsvarar kapitalvinster som tagits upp som intäkt enligt 42 kap. 1 § inkomstskattelagen, och

2. uppskovsavdrag enligt 47 kap. inkomstskattelagen vid byte av bostad.

Inkomstslaget näringsverksamhet

14 § Överskottet eller underskottet av en näringsverksamhet enligt 14 kap. 21 § inkomstskattelagen (1999:1229) skall ökas respektive minskas med

1. avdrag för underskott för tidigare beskattningsår enligt 40 kap. inkomstskattelagen,

2. avdrag enligt 16 kap. 32 § inkomstskattelagen för utgift för egen pension intill ett halvt prisbasbelopp,

3. avdrag för avsättning till periodiseringsfond enligt 30 kap. inkomstskattelagen, och

4. avdrag för avsättning till expansionsfond enligt 34 kap. inkomstskattelagen,

samt minskas respektive ökas med

5. återfört avdrag för avsättning till periodiseringsfond, och

6. återfört avdrag för avsättning till expansionsfond.

Studiemedel, rekryteringsbidrag och förmögenhet

15 § Till beloppen enligt 11–14 § skall läggas

1. studiemedel i form av studiebidrag samt rekryteringsbidrag till vuxenstuderande, och

2. en procent av den del av den bidragsskyldiges skattepliktiga förmögenhet som överstiger 1 500 000 kronor.

Beräkning av betalningsbelopp

Grundläggande bestämmelser

16 § Betalningsskyldighet skall för varje barn som har rätt till underhållsstöd bestämmas till ett visst belopp per år (betalningsbelopp). Beloppet skall motsvara det procenttal av den bidragsskyldiges inkomst som anges i 17 §.

När procenttalet bestäms skall hänsyn tas till samtliga barn som den bidragsskyldige är underhållsskyldig för enligt 7 kap. 1 § föräldrabalken.

17 § Om den bidragsskyldige är underhållsskyldig enligt 7 kap. 1 § föräldrabalken för ett, två eller tre barn utgör procenttalet fjorton, elva och en halv respektive tio procent.

Om underhållsskyldigheten gäller fler än tre barn motsvarar procenttalet kvoten av

- summan av antalet barn och 27 och
- antalet barn.

Procenttalet bestäms med högst två decimaler.

Avdrag för underhåll före beslut om betalningsskyldighet

18 § Underhåll som har betalats till barnet innan den bidragsskyldige delgavs ett beslut om betalningsskyldighet får, i den utsträckning som det svarar mot underhållsstödet, räknas av från vad som skall betalas till Försäkringskassan.

Avdrag för underhåll vid umgänge med barnet

19 § Om den bidragsskyldige har haft barnet hos sig under en sammanhängande tid av minst fem hela dygn eller under en kalendermånad haft barnet hos sig i minst sex hela dygn, får han eller hon vid fullgörande av sin betalningsskyldighet tillgodoräknas ett avdrag som Försäkringskassan bestämmer enligt vad som föreskrivs om underhållsbidrag i 7 kap. 4 § första stycket föräldrabalken.

Avdrag beviljas endast om anmälan om vistelsen görs till Försäkringskassan inom tre månader från utgången av den kalendermånad då barnets vistelse hos den bidragsskyldige upphörde.

Beräkning efter skälighet

20 § Betalningsskyldighet kan, i stället för vad som följer av 10–15 §§, bestämmas genom en skälighetsbedömning, om det är uppenbart att den bidragsskyldiges förvärvsförmåga väsentligt överstiger vad som motsvarar inkomsten beräknad enligt nämnda paragrafer och han eller hon inte visar godtagbar anledning till att förvärvsförmågan inte utnyttjas.

Högsta betalningsbelopp

21 § Betalningsbeloppet för ett barn får aldrig överstiga vad som lämnas i underhållsstöd till barnet under den tid betalningsskyldigheten avser.

Avrundning och lägsta betalningsbelopp

22 § Om det belopp som skall betalas för ett barn under en månad slutar på öretal, avrundas beloppet till närmast lägre krontal. Om månadsbeloppet för ett barn blir lägre än 100 kr, bortfaller betalningsskyldigheten.

När den bidragsskyldige bor utomlands

23 § Om underhållsbidrag är fastställt för en bidragsskyldig som bor utomlands, inträder Försäkringskassan i barnets rätt till underhållsbidrag i den utsträckning som detta svarar mot utbetalat underhållsstöd.

24 § Om underhållsbidrag inte är fastställt för en bidragsskyldig som bor utomlands, kan Försäkringskassan förelägga boföräldern att vidta eller medverka till åtgärder för att få underhållsbidrag fastställt.

Boföräldern skall till Försäkringskassan ge in en skriftlig handling om fastställt underhållsbidrag som kan ligga till grund för indrivning av bidraget, om Försäkringskassan begär det.

Om barnet har fyllt 18 år skall vad som anges om boföräldern i denna paragraf i stället gälla barnet.

25 § I fall som avses i 23 och 24 §§ tillämpas även 2, 18 och 19 §§ i fråga om skyldighet att betala fastställt underhållsbidrag till Försäkringskassan. Betalning till Försäkringskassan skall dock ske allt eftersom underhållsbidraget förfaller till betalning.

26 § Försäkringskassan bör ge den som får föra barnets talan möjlighet att i samband med Försäkringskassans krav på betalning av underhållsbidrag utkräva den del av obetalda underhållsbidrag som överstiger underhållsstödet.

Omprövning och ändring av betalningsskyldighet

27 § Ett betalningsbelopp enligt 16–22 §§ skall omprövas när det finns ett nytt beslut om årlig taxering och när grunden för tillämplig procentsats enligt 17 § ändras.

28 § Betalningsskyldighet enligt 16–22 §§ för viss tid kan på ansökan av den bidragsskyldige eller på initiativ av Försäkringskassan jämkas om det taxeringsbeslut som legat till grund för Försäkringskassans bedömning ändrats väsentligt.

29 § Om betalningsskyldigheten enligt 28 § bestäms till ett lägre belopp än vad den bidragsskyldige i enlighet med tidigare beslut betalat för samma tid, skall skillnaden betalas ut till den bidragsskyldige. Detsamma gäller betald ränta som hänför sig till skillnadsbeloppet, om räntan uppgår till minst 100 kronor.

Om betalningsskyldigheten bestäms till ett högre belopp än vad den bidragsskyldige i enlighet med tidigare beslut betalat för samma tid, skall den bidragsskyldige betala in skillnaden till Försäkringskassan.

30 § Beslut om betalningsskyldighet enligt 16–22 §§ får upphävas helt eller delvis om den bidragsskyldige bosatt sig utomlands.

Anstånd

31 § Försäkringskassan får på ansökan av den bidragsskyldige helt eller delvis bevilja anstånd med att fullgöra betalningsskyldigheten.

Ett beslut om anstånd gäller för högst ett år.

32 § Anstånd enligt 31 § skall beviljas i den utsträckning som det behövs för att den bidragsskyldige skall få behålla vad som behövs för sitt eget och familjens underhåll. Bestämmelserna om förbehållsbelopp i 7 kap. 4 och 5 §§ utsökningsbalken skall då tillämpas.

Anstånd får också beviljas om det annars finns anledning till det med hänsyn till den bidragsskyldiges personliga eller ekonomiska förhållanden eller andra särskilda förhållanden.

33 § Det belopp som beslutet om anstånd avser skall betalas före belopp som avser senare tid.

Den bidragsskyldige är, sedan anståndsbeslutet upphört, inte skyldig att på grund av anståndet någon månad betala mer till Försäkringskassan än det månadsbelopp som betalningsskyldigheten fastställs till, eller skulle ha fastställts till om 10–17 §§ och 20–22 § hade tillämpats på den bidragsskyldiges inkomst. För överstigande belopp skall nytt beslut om anstånd meddelas.

34 § Försäkringskassan skall upphäva eller ändra ett beslut om anstånd, om det inträffar något som medför att anstånd inte längre bör gälla eller bör gälla i mindre omfattning.

Eftergift

35 § Försäkringskassan får på ansökan av den bidragsskyldige helt eller delvis efterge fordran i fråga om betalningsskyldighet och ränta, om det finns synnerliga skäl med hänsyn till den bidragsskyldiges personliga eller ekonomiska förhållanden.

36 § Försäkringskassan får på ansökan av den bidragsskyldige helt eller delvis efterge fordran i fråga om betalningsskyldighet, som avser tid före den dag då hans faderskap till ett barn har fastställts genom bekräftelse eller dom, om det finns synnerliga skäl.

Ränta

37 § Om den bidragsskyldige inte betalar betalningsbelopp som fastställts enligt 16–22 §§ i rätt tid eller har beviljats anstånd med betalning, skall han eller hon betala ränta på skulden. Försäk-

ringskassan behöver dock inte kräva betalning för räntebelopp som avser kortare dröjsmål med betalning.

Före varje kalenderår fastställer regeringen den ränta som skall gälla.

38 § De belopp som den bidragsskyldige betalar in skall i första hand avräknas på upplupen ränta.

Indrivning

39 § Försäkringskassan skall utan dröjsmål vidta åtgärder för att driva in fordringen, om den bidragsskyldige inte fullgör sin betalningsskyldighet.

Beslut om betalningsskyldighet enligt 16–22 §§ och ränta får verkställas enligt bestämmelserna i utsökningsbalken.

V Särskilda familjeförmåner

13 kap. Innehåll

1 § I denna underavdelning finns bestämmelser om

- adoptionsbidrag i 14 kap., och
- vårdbidrag i 15 kap.

14 kap. Adoptionsbidrag

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- rätten till adoptionsbidrag i 2–6 §§, och
- vem som får adoptionsbidraget i 7 §.

Rätten till adoptionsbidrag

2 § Adoptionsbidrag får lämnas till försäkrade föräldrar för kostnader vid adoption av barn som inte är svenska medborgare och som inte är bosatta här i landet när föräldrarna får dem i sin vård.

Bidraget lämnas med 40 000 kronor för varje barn.

3 § För att adoptionsbidrag skall lämnas krävs

1. att föräldrarna var bosatta här i landet såväl när de fick barnet i sin vård som när adoptionen blev giltig här, och
2. att ansökan om bidraget görs inom ett år från det att adoptionen blev giltig.

4 § Adoptionsbidrag lämnas endast till den eller de föräldrar som har fått tillstånd att adoptera av svensk domstol.

Med svensk domstols tillstånd jämställs

1. beslut av regeringen, eller av den myndighet som regeringen har bestämt, om att ett utomlands meddelat beslut om adoption skall gälla här i landet, och
2. ett utomlands meddelat beslut om adoption som gäller här i landet enligt lagen (1997:191) med anledning av Sveriges tillträde till Haagkonventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner.

5 § Adoptionsbidrag lämnas endast för barn som inte hade fyllt tio år när föräldrarna fick det i sin vård.

Bidrag lämnas inte för adoption av eget eller makes barn.

6 § Bidrag lämnas endast för adoption som har förmedlats av en sammanslutning som är auktoriserad enligt lagen (1997:192) om internationell adoptionsförmedling.

Vem får adoptionsbidraget?

7 § Föräldrarna får hälften var av adoptionsbidraget om de inte kommer överens om en annan fördelning.

15 kap. Vårdbidrag

Innehåll

1 § I detta kapitel finns bestämmelser om

- personer som likställs med förälder i 2 §,
- rätten till vårdbidrag i 3–5 §§,
- förmånstiden i 6–10 §§,
- beräkning av vårdbidrag i 11–14 §§,
- vem som får vårdbidraget i 15 och 16 §§,

- omprövning vid ändrade förhållanden i 17 och 18 §§, och
- utbetalning av vårdbidrag i 19 §.

Personer som likställs med förälder

2 § När det gäller vårdbidrag likställs följande personer med förälder:

1. Förälders make som stadigvarande sammanbor med föräldern.
2. Förälders sambo som tidigare har varit gift med eller har eller har haft barn med föräldern.
3. Särskilt förordnad vårdnadshavare som har vård om barnet.
4. Blivande adoptivförälder till ett utländskt barn.

Rätten till vårdbidrag

3 § En försäkrad förälder har rätt till vårdbidrag för ett försäkrat barn om

1. barnet på grund av sjukdom, utvecklingsstörning eller annat funktionshinder behöver särskild tillsyn och vård under minst sex månader, eller
2. det på grund av barnets sjukdom eller funktionshinder uppkommer merkostnader.

Om en förälder har flera barn som avses i första stycket grundas bedömningen av rätten till vårdbidrag på det sammanlagda behovet av tillsyn och vård samt på de sammanlagda merkostnaderna.

4 § Vårdbidrag lämnas allt efter tillsyns- och vårdbehovets omfattning och merkostnadernas storlek som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån enligt 11 och 12 §§.

Bidrag kan även lämnas särskilt för merkostnader enligt 13 och 14 §§.

5 § Vid bedömningen enligt 3 och 4 §§ skall det bortses från vårdbehov som tillgodoses genom annat samhällsstöd.

Förmånstiden

Huvudregler

6 § Vårdbidrag lämnas från och med månaden när rätt till förmånen uppkommer, dock inte för längre tid tillbaka än den månad då ansökan om vårdbidrag gjordes.

Vårdbidrag lämnas till och med juni månad det år då barnet fyller 19 år eller den tidigare månad när rätt till förmånen annars upphör.

7 § Vårdbidraget får begränsas till viss tid.

Behovet av bidrag skall omprövas efter två år, om det inte finns skäl för omprövning med längre mellanrum.

Avbrott i vården

8 § Om en förälder tillfälligt är förhindrad att vårda barnet kan vårdbidrag lämnas under avbrott i vården som varar högst sex månader.

Om det finns särskilda skäl kan vårdbidrag lämnas även under ett avbrott som varar ytterligare högst sex månader.

Om barnet avlider

9 § Om mer än en fjärdedels vårdbidrag lämnas för ett barn som avlider fortsätter vårdbidraget att lämnas till och med den åttonde månaden efter dödsfallet eller den tidigare månad när vårdbidraget annars skulle ha upphört.

10 § Under den tid som anges i 9 § lämnas vårdbidraget som

1. halv förmån om bidraget vid tiden för dödsfallet lämnades som hel eller tre fjärdedels förmån, och

2. en fjärdedels förmån om bidraget vid tiden för dödsfallet lämnades som halv förmån.

Om viss del av det vårdbidrag som gällde vid dödsfallet hade bestämts som merkostnadsersättning skall motsvarande del av bidraget enligt första stycket anses utgöra sådan ersättning.

Beräkning av vårdbidrag

Huvudregler

11 § Helt vårdbidrag för ett år motsvarar 250 procent av prisbasbeloppet, dock ej i fall som avses i 13 och 14 §§. Partiell förmån motsvarar tillämplig del av helt bidrag.

12 § Av vårdbidrag som lämnas enligt 11 § kan en viss angiven del bestämmas som ersättning för merkostnader. Denna ersättning bestäms till:

1. 18 procent av prisbasbeloppet om merkostnaderna uppgår till 18 men inte 36 procent av prisbasbeloppet,
2. 36 procent av prisbasbeloppet om merkostnaderna uppgår till 36 men inte 53 procent av prisbasbeloppet,
3. 53 procent av prisbasbeloppet om merkostnaderna uppgår till 53 men inte 69 procent av prisbasbeloppet, och
4. 69 procent av prisbasbeloppet om merkostnaderna uppgår till 69 procent av prisbasbeloppet eller mer.

Vårdbidrag enbart för merkostnader

13 § Vårdbidrag som lämnas med beaktande enbart av merkostnader bestäms till

1. 62,5 procent av prisbasbeloppet om merkostnaderna uppgår till minst detta belopp, eller
2. 36 procent av prisbasbeloppet om merkostnaderna uppgår till minst detta belopp.

Merkostnadsersättning utöver helt vårdbidrag

14 § Om behovet av särskild tillsyn och vård för ett barn grundar rätt till hel förmån utan att merkostnaderna beaktas och merkostnaderna uppgår till minst 18 procent av prisbasbeloppet, skall beloppet av hel förmån höjas med merkostnadsersättning. Denna skall, allt efter merkostnadernas storlek, bestämmas till 18, 36, 53 eller 69 procent av prisbasbeloppet med tillämpning av 12 §.

Vem får vårdbidraget?

Huvudregel

15 § Om båda föräldrarna har rätt till vårdbidrag för ett visst barn får den förälder vårdbidraget som står för den huvudsakliga tillsynen och vården.

Delning av vårdbidraget

16 § Om båda föräldrarna begär det får i stället föräldrarna halva bidraget var. En förutsättning för detta är att föräldrarna har gemensam vårdnad om barnet och att båda tar del i vården av barnet.

I fall som avses i 9 § krävs att föräldrarna vid tiden för dödsfallet hade gemensam vårdnad om barnet och att båda tog del i vården.

Omprövning vid ändrade förhållanden

17 § Vårdbidrag skall omprövas när förhållanden som påverkar behovet av vårdbidrag har ändrats.

18 § Ändring av vårdbidrag skall gälla från och med månaden närmast efter den månad när anledningen till ändring uppkom. Gäller det ökning efter ansökan skall dock även 6 § första stycket beaktas.

Utbetalning av vårdbidrag

19 § Vårdbidrag skall betalas ut månadsvis. När ersättningsbeloppet beräknas för månad skall den ersättning för år räknat som beräkningen utgår från avrundas till närmaste krontal som är jämnt delbart med tolv.